

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань соціальної політики

та захисту прав ветеранів

3 квітня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, шановні колеги. Будь ласка, скажіть, будь ласка, чи є пан Бабенко на зв'язку або пан Арсенюк?

АРСЕНЮК О.О. Добрий день. Добрий день, Галино Миколаївно.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю.

АРСЕНЮК О.О. Але знову трошки незручно мені вести повноваження секретаря, зараз знаходимося з ТСК на Херсонщині, тому прошу, бачу Анатолія Дмитровича, пане Анатолій, буду просити вас.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні народні депутати, ніхто не буде проти, щоб пан Анатолій виступив у нас сьогодні секретарем нашого засідання? Ніхто не буде проти? Михайло Михайлович, ви не проти?

ЦИМБАЛЮК М.М. Звичайно, що ні. Доброго дня всім.

ГОЛОВУЮЧА. Я просто до вас як до першого заступника, щоб у нас потім...

Будь ласка, пане Анатолію, в мене прохання провести перекличку нашу.

ОСТАПЕНКО А.Д. Доброго дня. Зараз будемо дивитися, хто у нас присутній на засіданні комітету.

Галина Миколаївна Третякова.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

ОСТАПЕНКО А.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович. Добрий день.

ЦИМБАЛЮК М.М. Доброго дня.

ОСТАПЕНКО А.Д. Струневич Вадим Олегович. Поки відсутній.

Бабенко Микола Вікторович. Поки відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович є.

АРСЕНЮК О.О. Арсенюк присутній.

ОСТАПЕНКО А.Д. Гривко Сергій Дмитрович. Поки відсутній.

Остапенко Анатолій Дмитрович є.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак присутня. Вітаю, колеги.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. На місці.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Поки немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Я тут, колеги. Вітаю.

ОСТАПЕНКО А.Д. 7 є, можна починати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолію.

У нас є кворум, шановні народні депутати, ми можемо розпочинати засідання нашого комітету. В мене питання до шановних народних депутатів членів нашого комітету чи є необхідність внести зміни до порядку денного, чи ми йдемо по запропонованому?

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна, дозвольте, там буде в мене з голосу пропозиція щодо зміни плану, я зачитаю в кінці, в "Різному".

ГОЛОВУЮЧА. Тобто ми доповнюємо в "Різне" зміни до плану роботи. В нас є пункт шостий і ми можемо там розглянути не тільки питання зміни щодо Чорнобильської катастрофи, але і інші зміни і у нас... Тобто шостий, сьомий пункт, так?

ОСТАПЕНКО А.Д. Так, так.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд, тут плюс ще.

ЦИБА Т.В. Колеги!

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Тетяно.

ЦИБА Т.В. Дякую дуже.

Колеги, в мене ще є необхідність, я прошу зняти з розгляду 10364 через те, що мені потрібно ще трошки часу на остаточне узгодження тексту.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, тоді ми пункт третій нашого порядку денного щодо законопроекту 10364 знімаємо, пані Тетяна голова робочої групи по цьому законопроекті і авторка по цьому законопроекті, тому.

Таким чином ми йдемо по нашому порядку денному, у нас буде ще безпосередньо приймати участь Маслов Денис голова нашого правового комітету у Верховній Раді України, він буде доповідати по пункту 5, він автором є законопроекту 9524. І я буду просити, якщо він долучиться до нас, щоб ми зсунули інші питання.

Шановні народні депутати, ніхто не буде проти, якщо ми пана Дениса заслухаємо спочатку, а потім перейдемо до доповіді пана Лубінця і його представниці і його секретаріату, ніхто не буде проти?

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Не заперечуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді, з вашого дозволу, ми почнемо з пункту 5, а потім перейдемо до нашого порядку денного, без пункту 3. Таким чином, ми розглядаємо проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо повороту виконання судових рішень про стягнення заробітної плати чи інших виплат, що впливають з трудових правовідносин у сфері публічної служби (реєстраційний номер 9524), Денис Маслов Доповідач.

Будь ласка, пане Денисе, вітаю вас на нашому комітеті. Пан Денис! От так от. Пан Денис!

Так, пишу йому, наразі, він пише, коли орієнтовно.

Пан Денис, ви з нами?

А у мене прохання, секретаріат, щоб ми ще його набрали, щоб ми вже з цим питанням. Я начебто телефоную, він під'єднався і написав питання: "коли в мене?". Бо ми зараз зайдемо у доповідь Уповноваженого, і це може затягнутися.

Тоді у мене прохання пану Денису повідомити, що ми тоді розглянемо його другим питанням. І тоді ми переходимо до пункту першого нашого порядку денного: Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Щодо стану додержання соціальних та економічних прав повнолітніх осіб, які потребують опіки та піклування, в умовах дії правового режиму воєнного стану".

Будь ласка, пані Олена.

КОЛОБРОДОВА О.В. Доброго дня! Шановна Галина Миколаївна, шановні народні депутати, представники центральних органів виконавчої влади і всі учасники засідання комітету, я сьогодні маю честь від імені Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця представити Спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Щодо стану додержання соціальних та економічних прав повнолітніх осіб, які потребують опіки та піклування, в умовах дії правового режиму воєнного стану".

Ці питання в нашому офісі досліджені вперше у 2023 році і вони стосуються такої вразливої категорії людей, як особи недієздатні та особи цивільна дієздатність яких обмежена і ця тематика обрана не випадково. Адже ці люди часто опиняються поза межами уваги не тільки держави, але й близьких людей. І ця категорія є надзвичайно вразливою, і статистичні дані в нашій спеціальній доповіді наведені, починаючи з 24 лютого по жовтень 23-го року, і в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації до нашої держави ця категорія осіб потребує особливої уваги.

Я щиро дякую комітету, щиро дякую вам, Галино Миколаївно, за те, що ви згодні заслухати нашу спеціальну доповідь на Комітеті соціальної політики та захисту прав ветеранів, тому що в цій доповіді підіймається порушення прав тієї категорії людей, якими опікується в тому числі і ваш комітет.

Будь ласка, другий слайд. У документі проаналізовано міжнародне та національне законодавство щодо опіки та піклування, проблемні аспекти його практичної реалізації, а також він містить рекомендації парламенту, уряду та центрального органу виконавчої влади щодо перегляду державної політики у сфері захисту цієї категорії осіб та напрацювання необхідних законодавчих ініціатив з урахуванням міжнародного досвіду.

Окремі виявлені недоліки та рекомендації щодо їх врегулювання. Я хочу зазначити про відповідальність наших органів, вони вже в процесі виконання, я на них буду зупинятися окремо.

Будь ласка, слайд номер 3. Нами було проведено 17 моніторингових візитів, як дистанційних так і виїзних, у різні регіони України. Важливо було для нас перевірити як міські ради і структурні підрозділи з питань соціального захисту населення, центри надання соціальних послуг, ЦНАПи, заклади охорони здоров'я оперативно реагували на виклики воєнного стану. Також ми отримали інформацію від 1 тисячі 348 територіальних громад щодо діяльності органів опіки та піклування.

Наступний слайд, будь ласка. Хочу звернути вашу увагу саме на нормативно-правовий документ – це Правила опіки та піклування, який використовують у своїй роботі органи опіки та піклування. Я хочу звернути вашу увагу, що даний акт був прийнятий у 1993 році на підставі Цивільного кодексу УРСР.

Я нагадаю, що 2014 року був прийнятий Цивільний кодекс України, відповідні зміни в ці правила не були внесені і протягом 20 років на це ніхто не спромігся, я перепрошую. Виконання положень цих правил на практиці засвідчили, що вони не просто застарілі, вони не враховують виклики сьогодення, а також виклики, створені військовою агресією Російської Федерації.

Наступний слайд. Досліджено питання фінансування органів... функціонування органів опіки та піклування. За даними 1 тисячі 348 територіальних громад, встановлено, що у 109 з них взагалі відсутні органи

опіки та піклування або інформація щодо них не може бути надана. Це перш за все стосується тих територіальних громад, які знаходяться або під окупацією, або на території яких ведуться бойові дії.

Наступний слайд, будь ласка. Нами встановлено, що органи опіки та піклування не виконують свої повноваження щодо здійснення контрольних заходів і здійснення опіки та піклування опікунами та піклувальниками. І про це свідчать дані, що наведені на слайдах, прошу звернути увагу, ці порушення стосуються не здійснення планових відвідувань, які потребують, планових відвідувань осіб, які перебувають під опікою та піклуванням, і які мають бути періодичними. Крім того, до відвідувань не залучається громадськість і в актах огляду відсутня інформація щодо реалізації прав на соціальний захист, охорону здоров'я, отримання житлово-комунальних послуг.

Наступний слайд, будь ласка. Однією із форм контролю за діяльністю опікунів і піклувальників є отримання від них щорічного звіту, наступний слайд, будь ласка, про їхню діяльність за минулий рік. Так практично усі такі діти не дають можливість оцінити рівень виконання опікунами або піклувальників своїх обов'язків перед підопічними. І один з таких прикладів такого звіту для розуміння озвученої проблематики відображено зараз на слайді. Мінсоцполітики не розробило уніфікований звіт і відтак вбачається необхідність затвердити типову форму його.

Наступний слайд. Нами проаналізовано інформацію про чисельність недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких була обмежена, отримана від ЦВК, Мінсоцполітики, Нацсоцсервісслужби, обласних та Київської міської військових адміністрацій. Вбачається, що ці дані хоч і подані з певною різницею у часі, вони суттєво різняться між собою і однією із причин цього є те, що ЦВК не здійснювала з лютого 22-го року оновлення інформації в Державному реєстрі виборців у зв'язку з припиненням його функціонування на час воєнного стану. Я хочу зауважити до народних депутатів, що наразі ЦВК ситуацію виправила, в грудні 23-го року частково

відновлена робота Державного реєстру виборців в частині періодичної актуалізації бази даних цього реєстру.

Наступний слайд, будь ласка. В спеціальній доповіді висвітлено проблемні питання визнання фізичної особи недієздатною та поновлення її цивільної дієздатності. Я хочу звернути увагу на невизначеності статусу осіб, у яких закінчився дворічний строк дії рішення суду, яким відповідно визнано фізичну особу недієздатною, але нового судового рішення ще не прийнято. В цей період особи формально є дієздатними, де-факто ні, оскільки можуть не усвідомлювати і часто не усвідомлюють значення своїх дій. Прикро, але таке становище часто використовується іншими особами на шкоду таким підопічним. Мін'юст називає таку ситуацію "сірою зоною" в законодавстві. І це от такий новий термін у нас. І під час безвізних моніторингів, ми проводили моніторинги 10 територіальних громад, виявлено 34 таких випадки. З огляду на це Мін'юсту потрібно розробити зміни до Цивільного процесуального кодексу, а не називати прогалини в законодавстві, вибачте, "сірою зоною".

За результатами роботи, проведеної органами Пенсійного фонду, встановлено 615 пенсійних справ, в яких є копії судових рішень щодо осіб, визнаних недієздатними, на відповідність термінам щодо призначення пенсій. Я хочу зазначити, що станом на 01.01.24 року 615 таких пенсійних справ, де дія рішення суду закінчилася. Тобто залишається питання відкритим щодо реалізації права таких осіб на пенсію.

Наступний слайд. Не менш актуальним є питання – це проведення судово-психіатричної експертизи для визнання особи недієздатною. Як бачимо із статистики, наведеної на слайді, судово-психіатрична експертиза вона проводиться, як на платній основі, так і на безоплатній. Також хочу звернути увагу, є цікава річ: на платній основі проводиться експертиза, якщо в резолютивній частині судового рішення зазначено надати особі, яка має намір стати опікуном, висновок судово-психіатричної експертизи. Тоді така експертиза буде платною. Я хочу зауважити, що це приблизно 7200 гривень

на сьогоднішній день. На безоплатній основі проводиться експертиза, якщо в резолютивній частині судового рішення зазначено провести судово-психіатричну експертизу. Тобто фактично від двох словосполучень залежить, чи буде експертиза безоплатною, чи вона буде проводитися на платній основі. Звичайно, причиною такого є неузгодженість між нормами цивільного процесуального законодавства, і це призводить до неоднозначної судової практики щодо права громадян на безоплатне проведення судово-психіатричної експертизи.

Наступний слайд, будь ласка. Я хочу зауважити, що є два таких ґрунтовних, таких стратегічних документи. У квітня 21-го року Національним планом дій з реалізації Концепції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року, було передбачено завдання для Мінсоцполітики та центральним органам виконавчої влади унормувати питання щодо звільнення від сплати за проведення судово-психіатричної експертизи особи, щодо якої розглядається справа в суді щодо її недієздатності. Наразі це питання не вирішено, термін виконання цього завдання був у грудні 2022 року. Крім того, у нас ще існує в державі план заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, яким передбачено завдання Міністерству охорони здоров'я розробити перелік захворювань для визнання особи недієздатною безстроково, для того щоб не проходити що два роки процедуру, пов'язану з продовженням строку дії рішення суду про визнання особи недієздатною. Термін такого завдання був перший квартал 2022 року, і станом на квітень поточного року відповідні документи, на жаль, не затверджені.

Наступний слайд. За результатами судово-психіатричної експертизи судами приймається рішення щодо визнання особи недієздатною. Ми спостерігаємо збільшення нерозглянутих заяв судами, і однією з таких причин є відсутність результатів судово-психіатричної експертизи, що свідчить відповідно про негативну динаміку. Кількість поданих заяв щороку збільшується, а кількість розглянутих цих заяв зменшується.

Слайд наступний, будь ласка. Вбачається також зменшення кількості розглянутих справ судами на територіях, де ведуться бойові дії, і навпаки збільшується на інших територіях. Ну, звичайно, тут логічна є причина – це евакуація населення, в тому числі і осіб, які потребують опіки і піклування.

Під час моніторингу нами було виявлено 55 справ, у яких не було встановлено строку дії судового рішення про визнання особи недієздатною до 2 років взагалі. І це є порушення Цивільно-процесуального кодексу України. Але я хочу відзначити, що Верховний Суд звернув увагу на наші рекомендації і на ці недоліки в роботі судів і надіслав вказаним місцевим судам, судам апеляційної інстанції щодо розгляду зазначеної категорії справ в найкоротші строки і з додержанням приписів законодавства.

Наступний слайд, будь ласка. Що стосується сфери охорони здоров'я і це важливо, тому що ці особи мають дуже багато захворювань. Правилами передбачено, що опікун повинен забезпечувати обрання лікаря, який надаватиме первинну медичну допомогу підопічному та укласти відповідну декларацію, повинен слідкувати за станом вакцинації таких осіб, слідкувати за станом забезпечення таких осіб лікарськими засобами, медичними виробами. В ході здійснення моніторингу нам не вдалося з'ясувати виконання вимог цього положення права, оскільки знов-таки звіти опікунів не містять інформації, яка би дозволила оцінити рівень забезпечення прав на охорону здоров'я такої категорії людей. Тому наголошуємо знов-таки, що Мінсоцполітики необхідно розробити уніфіковану форму звіту.

Наступний слайд, будь ласка. Вкрай важливим є захист майна недієздатних осіб та осіб, дієздатність яких обмежена. Всі ми розуміємо, що ментальні та фізичні розлади людей не завжди є очевидними ззовні і це призводить до того часто, що нотаріуси не мають можливості виявити таких людей і посвідчують правочини, які недієздатна особа не мала права вчиняти самостійно. І виявлено прогалини в законодавстві, які можуть призвести до позбавлення недієздатних осіб їхнього майна. По-перше, органи опіки та піклування, вони не мають права звертатися до державних реєстраторів із

заявами про накладення заборони на нерухоме майно та обтяжень на рухоме майно. Ми вважаємо, що таку опцію потрібно надати органам опіки та піклування.

Крім того, відсутній єдиний реєстр недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, якими могли би користуватися нотаріуси при посвідченні таких правочинів. Мін'юсту слід розробити зміни до Закону "Про нотаріат" та розробити реєстр недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена.

Наступний слайд, будь ласка. Окремо я хочу наголосити на реальному випадку, про який стало нам відомо від самої недієздатної особи. Ця особа проживає в Ужгороді. Ця особа проживає протягом п'яти років без опалення, без світла, без води. Опікуном не було укладено договору з надавачами послуг, не було реструктуризовано заборгованість та не було прохання з боку опікуна підключити хоча б опалення. Органи опіки та піклування вони не вбачають підстав для зміни опікунів, а правоохоронні органи вони не вбачають ознак кримінального правопорушення в діях опікуна. Тому людина залишається сам на сам. Звичайно, за втручанням Уповноваженого ця ситуація наразі виправляється.

Наступний слайд. Під час підготовки спеціальної доповіді нами здійснено аналіз трудового законодавства та виявлено невідповідність деяких законів щодо можливості займати ту чи іншу посаду в залежності від стану роботи. І тут я хочу звернути окремо вашу увагу, тут буде цікаво, тому що мова буде йти в тому числі і про народних депутатів.

Отже, на державну службу не можуть вступити особи, які визнані судом недієздатними або цивільна дієздатність яких обмежена. Відносно служби в органах місцевого самоврядування, там таких обмежень немає, обмеження тільки стосується осіб, які є недієздатними.

Інший приклад. Не може бути призначений суддею громадянин, який визнаний судом обмежено недієздатний або недієздатний. Повноваження зразу такого судді припиняються.

А от відповідно до Закону України про статус народного депутата повноваження народного депутата України припиняються достроково у випадку визнання його судом тільки недієздатним. Тобто особи обмежено дієздатні можуть бути народними депутатами в нашій країні.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Не можуть.

КОЛОБРОДОВА О.В. Можуть з обмеженою недієздатністю. І це прописано в Законі про статус народного депутата.

Такі невідповідності показують різні юридичні підходи в законодавстві, хоча фактично Конституція України гарантує усім без виключення рівні права, в тому числі і право на працю.

Наступний слайд, будь ласка. Окремим розділом у спеціальній доповіді представлено аналіз міжнародного та європейського законодавства. Необхідність у цьому полягає у зв'язку з євроінтеграційними процесами, що відбуваються в нашій державі. І важливо зрозуміти, наскільки наше національне законодавство відповідає міжнародним та європейським стандартам.

Наступний слайд, будь ласка. Я хочу зупинитися на двох важливих аспектах: на Конвенції про права осіб з інвалідністю, адже вона ратифікована Україною і є частиною національного законодавства. Вбачається, що наше законодавство, вітчизняне законодавство України, в частині визнання осіб недієздатними не відповідає вимогам цієї конвенції.

В частині, перш за все, визнання недієздатною, вона передбачає також захист і забезпечення поваги і рівного здійснення всіма особами з інвалідністю всіх прав людини і основоположних свобод та повагу до притаманної людині гідності, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір і незалежність. Більше того, в нашій державі недієздатні особи, я наголошую, можуть реалізувати свої права виключно через своїх опікунів або піклувальників.

Наступний слайд. Важливим європейським документом щодо захисту прав повнолітніх осіб у зв'язку з хворобою чи недостатньо особистих можливостей, які не можуть захищати свої інтереси, є Конвенція про міжнародних захист повнолітніх осіб, яка наразі не ратифікована Україною. Ця конвенція передбачає захист повнолітніх недієздатних осіб, які зокрема і через військові дії або інші обставини вимушено виїхали зі своєї країни та стали біженцями.

Моніторингом нами встановлено випадки виїзду з лютого 2022 року за кордон опікунів разом зі своїми підопічними. Мін'юст тільки після рекомендацій Уповноваженого звернувся до Міністерства закордонних справ із питанням з'ясувати інформацію про кількість випадків вжиття компетентними органами саме іноземних держав перебування заходів захисту повнолітніх осіб, цивільна дієздатність яких була обмежена та недієздатних на території тих держав, які є учасниками цієї конвенції. Тому однією із рекомендацій нашої спецдоповіді є рекомендація ратифікувати вказану конвенцію. Я хочу сказати, що також є позитивні зрушення. Мін'юст відреагував вже на нашу рекомендацію, надіслав нам на погодження розроблений проект Закону про приєднання України до Конвенції про міжнародних захист повнолітніх осіб. Цей проект нами погоджений. Ми також хотіли би закликати народних депутатів проголосувати за цей закон про ратифікацію.

Наступний слайд.

_____. *(Не чути)*

КОЛОБРОДОВА О.В. Ні, ще не зареєстрований. Тільки буквально декілька тижнів, тому вони погодили. В Кабміні, ви ж розумієте, процедура погодження дуже довга.

Щодо дослідженого досвіду європейських країн у сфері опіки та піклування, то ми досліджували законодавство Французької Республіки,

Німеччини. І в їхньому законодавстві поняття недієздатні не міститься, застосовуються поняття: під захистом держави, під опікою, піклування, сімейний захист. Більше того, я хочу звернути увагу, що в них є, окремі діють спеціалізовані суди з опіки. Тому нам також непогано би було звернути на досвід наших країн європейських. І підсумовуючи я хочу зауважити, що в цілому державі необхідно поміняти підходи до формування політики і до забезпечення прав такої вразливої категорії громадян як недієздатні, обмежено дієздатні. Консолідовано розробити концепцію правового і інституційного захисту таких осіб з урахуванням, звичайно, міжнародного досвіду. В спецдоповіді, як я вже наголошувала, є рекомендації і Верховній Раді, і центральним органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування. Лубінець Дмитро Валерійович, він любить, щоб ці рекомендації максимально враховувались, тому він кожного року проводить моніторинг виконання цих рекомендацій і цей раз буде не виключенням.

Зі свого боку я ще раз хочу подякувати за увагу, за те, що сьогодні запросили мене офлайн і я мала змогу доповісти цю спеціальну доповідь.

Дякую. Всім плідної роботи.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую і пану Лубінцю, нашому Уповноваженому обраному, який дуже дієво працює, і представникам секретаріату, і вам, пані Олена, за те, що ви з нами завжди на засіданнях комітету.

Шановні народні депутати, тут питання, які зачіпалися у спеціальній доповіді, вони стосуються не тільки Міністерства соціальної політики, а як вже зазначала пані Олена і Міністерства юстиції, і частково проблематика судів, і проблематика "сірої зони" компетенції Мін'юсту, а також доступу нотаріусів до інформації щодо дієздатності людини. І мені дуже подобається пропозиція взагалі Німеччини відмовитися від використання слова "недієздатні". У нас така сама ситуація в соціальній сфері щодо терміну "непрацездатний", тому що в європейському законодавстві працездатні всі, але обмежений функціонал є. Так само як Німеччина застосовує під захистом

держави людина, яка знаходиться, або під опікою. Це дуже правильне таке нейролінгвістичне програмування навіть для людей, що кожен може бути дієздатний в якійсь частині, і кожна людина може реалізуватися щодо прав людини.

Але у зв'язку з тим, що у нас проблематика не тільки Мінсоцу, я запросила... Ми під час доповіді спілкувалися з Фрісом Ігорем, він зазначив в особистому листуванні, що частина проблематики вже вирішена на законодавчому рівні.

І я би просила шановних народних депутатів послухати його реакцію, фідбек на те, яким чином нотаріуси реагують і що ще залишається в проблемній зоні і далі перейти до обговорення, якщо буде ваша ласка. Нема заперечень, шановні народні депутати?

Пане Ігорю, будь ласка.

ФРІС І.П. Вітаю, колеги! Я зміг, буквально от включився якраз в той момент, коли в спеціальній доповіді обговорювалося питання визначення обсягів дієздатності, повної, неповної, обмеженої і можливості, скажемо так встановлення цієї дієздатності саме нотаріусами і при вчиненні нотаріальних дій, а також при вчиненні відповідних реєстраційних дій, пов'язаних з об'єктами нерухомого майна, з об'єктами прав на юридичних осіб, на частку прав юридичних осіб – це дуже слухне і дуже важливе питання.

Але ключове в чому? Абсолютно вірно було зазначено, що нотаріус, при оформленні того чи іншого правочину, за участю повнолітньої дієздатної фізичної особи або при здійсненні правочинів з особами, дієздатність яких є неповною або обмеженою, встановлює відповідне волевиявлення, шляхом особистого спілкування. І цю позицію щодо суб'єктивної оцінки нотаріусом такої особи, чи може вона розуміти характер твоїх дій, чи розуміє вона наслідки укладеного правочину, чи може вона враховувати всі особливості посвідченого правочину або умов цього

правочину – це нотаріус дійсно визначає виключно шляхом особистого спілкування. І в багатьох випадках потім це є підставою для звернення зацікавлених осіб до суду з мотивацією, що вказана особа не могла розуміти характеру своїх дій та керувати ними – це дуже часто відбувається в моменти посвідчення заповіту такої особи. Тому що ця дія є найбільш таємною, скажемо так, вона здійснюється наодинці між нотаріусом і такою особою.

Якщо волевиявлення заповідача, у випадку посвідчення заповіту не на користь зацікавлених осіб, а подекуди і доволі часто це відбувається – це стає підставою для звернення до суду. І там вже суд повинен визначати, на підставі певних медичних показників, на підставі показів слідків, на підставі пояснень нотаріуса і спілкування його з нотаріусом, надання їх відповідних показів, чи розуміла ця особа свої дії. І дуже часто, дуже часто, навіть якщо реально, волевиявлення особи стосувалося конкретної реалізації своїх прав, суди по-різному виносять рішення у відповідні категорії справ. Тому наявність відповідного реєстру, який би унеможлиблював подвійне тлумачення або давав би додаткові гарантії безспірності вчинення правочину нотаріусом буде вітатися не тільки мною, а всіма членами Нотаріальної палати України, нотаріального суспільства, спільноти і в принципі, я впевнений, і реєстраційної спільноти також.

В свою чергу з тією метою, щоб убезпечити цю безспірність при вчиненні відповідних правочинів, нами був розроблений і поданий законопроект щодо підключення нотаріусів до Державного демографічного реєстру. У вказаному реєстрі якраз одним із елементів і є документи, які встановлюють особу, можливість відсутності подробиць цих документів. І, мені здається, що одним з можливих напрямків роботи цього реєстру було б все ж таки надання нотаріусом можливості перевіряти вказані документи. На жаль, до сих пір цього немає, нотаріуси не підключені до вказаного реєстру і це є великою проблемою при посвідченні тих чи інших правочинів з метою встановлення особи.

З метою встановлення дієздатності, обмеженої дієздатності... Дивіться, тут же питання у нас виникає з неповною дієздатністю, коли особа набуває неповної дієздатності з 14-річного віку, має можливість самостійно вчиняти правочини за згодою своїх законних представників батьків або коли у нас виникає повна дієздатність осіб, які зареєстрували підприємницьку діяльність до 18-річного віку, або визнані батьком, або матір'ю дитини за іншого вікового цензу, але так само набули повної дієздатності. Наявність інформації і про таких осіб в тому числі у відповідному реєстрі щодо надання їм повної дієздатності або встановлення відповідних критеріїв, що вказана особа є обмежено дієздатною або недієздатною, хто встановлений піклувальником або опікуном вказаної особи і може вчиняти відповідні правочини, він може вчиняти відповідні правочини за його згодою або хто може вчиняти від його імені вказані правочини. Обсяг цих повноважень, припинення цих повноважень, заміна цих опікунів або піклувальників – це так само було б дуже слушно і давало б додаткові гарантії безспірності вчинення нотаріальної дії. Де це повинна бути, в якому реєстрі? Чи це треба робити окремий реєстр? Чи цю інформацію може Міністерство юстиції, умовно скажемо так, допиляти в Державному реєстрі актів цивільного стану, там, де ми реєструємо шлюб, народження, смерть, зміну прізвища, додати туди додатковий якийсь елемент, хоча опять-таки я не є прихильником додаткового обтяження реєстру, тому що сам закон і положення про вказаний реєстр визначає виключну компетенцію цього реєстру щодо реєстрації актів саме цивільного стану. Дієздатність – у нас трошки інша категорія, вона не відноситься до відповідних прав, які визначені Сімейним кодексом, але нормами цивільного кодексу, якщо ми туди у свій час хотіли внести заяви про надання згоди на виїзд за кордон, то мені здається наявність інформації про дієздатність повну, обмежену або не повну дієздатність фізичної особи набагато більш якісніше би відтворювалося нормами і положеннями цього реєстру.

Одночасно, з цим не треба було робити новий реєстр, а можна було б спокійно, державі це було б дешевше, допиляти якоюсь окремою базою даних куди би вносилися ця інформація прив'язана до конкретної фізичної особи, інформація про яку вже міститься в реєстрі. Тому впевнений, що, якщо до нотаріальної палати і до мене буде звернення відповідне щодо необхідності унормування саме на законодавчому рівні вказаних пропозицій із задоволенням візьму це в роботу. І впевнений це буде підтримано колегами і депутатами, і спільнотою, яка працює у відповідних реєстрах.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Ігорю, за консультацію.

У нас, як завжди Міністерство охорони здоров'я щось має визначити, Міністерство соціальної політики, да, Мін'юст і нотаріуси мають це зафіксувати, ми, як Мінсоцполітики є наслідком того, що констатує МОЗ або зафіксовано в реєстрах.

Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Шановна Галина Миколаївна, шановні колеги, насамперед дякую за змістовну, як на мене, за обширну і фахову доповідь. Звичайно, прикро, що немає Уповноваженого Верховної Ради, який на перших своїх учаснях, в перших учаснях засідання комітету казав, що він буде дуже частим гостем, мабуть, у нього не склалося.

У мене конкретні два запитання до представника.

Перше. Чи вдалося вам встановити і чи вивчалось питання кількість опікунів, які залишилися з підопічним на окупованій території? Це перше питання.

Друге. Чи вами були встановлені факти, коли опікуни повернулися на територію нашої держави, а підопічні залишилися в окупації?

І третє, мабуть, таке риторичне. Я не розумію, що ви мали на увазі, коли казали, що в Законі "Про статус народного депутата" немає умови

недієздатності. Це у вас таке як аналіз законодавства чи у вас є конкретні претензії до когось персонально з народних депутатів?

Дякую.

КОЛОБРОДОВА О.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що у нас немає народних депутатів, які діють опікунами. Я не знаю, може так і є, що було встановлено судом.

Будь ласка, пані Олено.

КОЛОБРОДОВА О.В. Дякую.

Пане Михайле, я почну з останнього запитання. Насправді, це був аналіз законодавства чинного Закону України "Про статус народного депутата", який визначає, що достроково втрачає повноваження народний депутат в разі визнання його недієздатним, про обмежену дієздатність не сказано в законі, тому я наголосила на різних підходи, тому що в законі, наприклад, про статус суддів там чітко прописано: "недієздатні і обмежено дієздатні". Дійсно, пані Галина зауважила, що, слава богу, у нас немає тих народних депутатів, які діють з опікуном.

Тепер щодо територій, які знаходяться під окупацією. Надзвичайно важливе питання, на жаль, МінТОТ нам такої інформації не дав, тому що в них і не було даних, скільки таких осіб перебувало ще на не окупованій території. У нас є тільки дані, що дуже багато опікунів виїхали за кордон і опікуни залишилися сам на сам на території підконтрольній. Деякі були направлені до інтернатних закладів – недієздатні, а обмежено дієздатні, хто в процесі заміни опікуна, хто просто без опікуна, такі випадки є, таких випадків багато, і ми звертали увагу територіальних громад на ці випадки і просили вжити заходів. Я тепер хотіла би відрефлексувати на доповідь попереднього доповідача щодо реєстрів. Так, я дійсно погоджуюсь, можливо, не потрібно витратити додаткові кошти на створення реєстрів, а

удосконалювати вже існуючі, в тому числі реєстр виборців і надати доступ нотаріусам. Дуже часто нотаріуси помиляються саме при посвідченні тих правочинів, які стосуються осіб з обмеженою дієздатністю, тому що все-таки недієздатних осіб дуже часто навіть візуально можна ідентифікувати. Тому тут дуже важливо, що такі особи, згідно Цивільного кодексу, вони можуть вчиняти тільки дрібні побутові правочини і важливо надати таку можливість для нотаріусів, це правда.

А також ще, можливо, все-таки, щоб МОЗ створив реєстр осіб недієздатних і тими... і перелічив ті захворювання, які не є виліковними, і вони тільки з кожним роком все погіршуються. І до нас багато таких звернень, мами приходили з дітьми, які з народження є недієздатними, і вони просили не знущатися з них і не ганяти їх кожні два роки по судам, вибачте, які, знову таки, затримують ці рішення і оцей період, коли особа де-факто є дієздатною. Тому отака от рефлексія на ваші виступи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пов'язано з втратою функціоналу, там велика проблематика. Я думаю, що починаю чи з МСЕК, ми... це питання пан Ляшко там намагається врегулювати, обіцяли, що вони восени дадуть нам реформу. Поки що вона затримується і проектів законів Кабмін поки що нам не видає нагора, да, ну, то єсть, власне, вони б мали б це надавати.

Якщо питань нема до представниці Уповноваженого... Да, будь ласка, пане Тарасе.

ТАРАСЕНКО Т.П. В мене не питання, в мене скоріше реакція на звіт. Я вам хочу подякувати за цю ґрунтовну роботу. За результатами цього звіту я б хотів би отримати більше статистичної інформації від Міністерства соціальної політики як основного міністерства, яке відповідає за цей напрямок для того, щоб зрозуміти структуру саме осіб, які потребують такої турботи, де там діти, де особи пенсійного віку, де є військові, де є ветерани

для того, щоб все-таки більше працювати з аналітичними даними і більш конкретно підходити до проблем кожної людини.

Є одне зауваження, яке, вважаю, потрібно доопрацювати. В рекомендаціях зазначено, що розробити та затвердити методіку трудової реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями. Ми в законопроекті 5344 відходимо від питання трудової реабілітації, але сам підхід до трудового відновлення або виконання функцій і допомоги особі знайти свій функціонал – це також важливо, але ми зараз якраз в процесі пошуку окремого терміну, який потрібен саме до трудової активності людини.

Тому така рекомендація, прошу зауважити, що від цього терміну ми будемо відходити, але в законодавстві ми шукаємо новий термін. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Там навчання і розумне прилаштування робочого місця, і асистент, який може супроводжувати під час...

Будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Ну, я хотів би трішки адвокувати Уповноваженим, представникам Уповноваженого, вони застосовували ці терміни, які в нас є. Те, що пан Тарас казав, дійсно, ми повинні змінювати і наше законодавство, як зазначалося, якраз застаріле, його треба змінювати.

Я також хочу подякувати Уповноваженому пану Лубінцю, представнику його, який сьогодні з нами тут присутній. Це Олена Володимирівна Колобродова, яка також постійно приєднується до нашого комітету.

Велика робота зроблена. В час повномасштабної агресії, і взагалі з початку військових дій на території України збільшилась кількість таких осіб, яким треба допомогти. І та робота, яку зробила установа під керівництвом пана Лубінця, дуже ґрунтовна. І ми готові підставити, як кажуть, плече для того, щоб швидше змінити це законодавство.

Тому з пропозиціями виходьте, ми підтримаємо. І, наскільки зможемо, будемо наполягати, щоб Кабінет Міністрів швидше враховував ті пропозиції, які треба змінити. Я дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

У мене питання ще до пані Олени. А можна знайти цю доповідь? Тут немає ознак, чи на сайті, чи якогось... де її можна знати. І я думаю, що нам потрібно буде від нашого комітету з коментарями направити на членів правового комітету, тому що тут питання, купа питань, які стосуються саме правового комітету.

КОЛОБРОДОВА О.В. Так, пані Галино. По-перше я хотіла би подякувати вашим колегам і Тарасу Петровичу, що зауважив на термінологію, також будемо звертати на це увагу. Анатолію Дмитровичу дякую за те, що, дійсно, ваш комітет є надійним плечем для офісу Уповноваженого.

Так, дійсно, наша доповідь, спеціальна доповідь і всі доповіді Уповноваженого розміщені на сайті Уповноваженого. На жаль, ви говорите, ми не вказали цього в доповіді, ми зазвичай ще QR-код даємо. Всі учасники нашого засідання, кому цікава ця тематика, можуть ознайомитися на сайті в електронному вигляді з цією спеціальною доповіддю.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Тетяна Циба, будь ласка.

ЦИБА Т.В. Дякую. Дякую, пані Галина, і дякую представникам Уповноваженого. Я знаю, що ви робите велику роботу. Спасибі. Ваша доповідь теж ґрунтовна, не буду повторюватись, дійсно, спасибі. Ми готові це вносити.

Мені видається дуже важливим, дійсно, відрегулювати навіть самі терміни, тому що від цього починаються права людини, це от прямо дуже важливо і дуже потрібно. Дуже важливо відрегулювати те, що... так само по аналогії, що людина з відрізаною ногою умовно, вона і через рік, і через два не виросте, так само як і люди, які народжені з певними вадами, які призводять до їх обмеженого функціоналу, теж це треба відрегулювати, бо, дійсно, це як знуцання над батьками і іншими опікунами.

Але, користуючись нагодою, ще хотіла запитати, можливо, або, можливо, просто сказати про те, що тут якраз я бачу, що є і Мінсоц, і, можливо, уповноважені, я стикалася з тим, що люди, які в ЦСПР і так далі, які мають тимчасову опіку фактично над... ЦСПР – це з дітьми, але я думаю, що аналогічно є і по дорослих особах, от вони стикаються з тим, що 822-а Постанова Мінсоцу, вона говорить про те, що все рівно треба брати дозвіл від опікунів на проведення якихось медичних якби втручань і це все зрозуміло, і це все понятно. Але вони скаржаться на те, що якщо там є якась термінова річ або, наприклад, дитина потрапила, її треба обстежити, і дуже важливо, щоб ті... керівник закладу опіки умовно мав право на отакий якийсь медогляд, повести дитину на медогляд чи щось таке. Тобто, щоб оці питання, вони, можливо, і не зовсім так законодавчого врегулювання, але вони в повсякденному, в щоденній роботі вони трошки гальмують і їх треба відрегулювати. Користуючись нагодою, прохання звернути увагу на цю 822 Постанову, щоб це порешать.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЧА. Сейчас я дам слово пану Танасишину, представнику Міністерства соціальної політики. Водночас зазначу, що особи, які визнані недієздатними, вони не мають права приймати рішення щодо медичного втручання виключно у частині профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та лікарських засобів. Тут слова саме "лікування", "ургентне лікування" "швидка допомога" і таке інше, може, воно потребує якогось там

уточнення. Водночас це не по всіх рішеннях. Я думаю, що якщо іде ургентне втручання, воно не потребує запиту навіть якщо людина повністю має повний функціонал і дієздатна. Але якщо вона непритомна, то в цьому випадку, то медична допомога надається незалежно від того, чи є родичі, які дозволяють, чи... Да, то є це ургентне втручання і це врегульовано, здається мені.

Шановні народні депутати, якщо немає питань до представника Уповноваженого, тоді ми переходимо до... Мінсоц у нас другий в доповіді після представника.

Будь ласка, пан Танасишин.

ТАНАСИШИН Н.Д. Доброго дня, шановні пані і панове, народні депутати, Галина Миколаївна. Дуже дякую Офісу уповноваженого за підняття цієї важливої теми, на яку, відверто, багато років ніхто не звертав уваги. Проте ми паралельно, зокрема із залученням офісу, вже працюємо над порядком, про який було зазначено. Власне, провадження органами опіки і піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав таких осіб, і ми розуміємо, що ця проблематика, вона не була врегульована значний період часу. Але я дозволю собі зазначити і попрошу звернути увагу комітету на те, що є вже кілька законопроектів, які вирішують питання, що зазначені в рекомендаціях. Наприклад, законопроект під номером 5098, він передбачає встановлення контролю органів опіки і піклування за діяльністю опікунів вже на рівні закону. Важливо прийняти цей законопроект. Законопроект 6466, який зареєстрований у Верховній Раді, він якраз оце, що пані Циба піднімала питання щодо забезпечення права недієздатних осіб на висловлення ними думок стосовно здійснення ними опіки і піклування шляхом звернення до суду або надання дозволу на медичне втручання.

Законопроект 3625 знову ж таки про медичне втручання і згоду законного представника, але найважливіший, я думаю, той, який от зараз потребує такого дуже негайного затвердження, це 7199, він поданий

Павлішем Павлом Васильовичем, Остапенком Анатолієм і Гривком Сергієм, панамі народними депутатами, про те, що продовжується строк дії рішення про визнання осіб недієздатними у період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення. Це, власне, оце питання перехідного періоду, що відбувається після того, коли цей дворічний строк припиняється. І прийняття цього законопроекту, воно би вирішило взагалі питання оплат, пробілів з правомочностями тощо.

Друга рефлексія – це те, що нам потрібно розуміти, і тут, Галина Миколаївна, ви, як завжди, підмітили, що недієздатність – це категорія цивільного права, а, наприклад, непрацездатність або неможливість виконувати трудові обов'язки не дорівнює недієздатності. І в нас не синхронізовані ці терміни, тому навіть на рівні Трудового кодексу, наприклад, роботодавець може працевлаштувати недієздатну особу, тому що, звісно, він не зобов'язаний перевіряти, а за зовнішніми ознаками не завжди психічний розлад може ідентифікуватись, а підстав для звільнення такої особи у нього, навпаки, не буде.

Тому це якраз комплексна проблема, яку ми так само враховуємо. Ми зараз із Мін'юстом в контексті ратифікації конвенції, про яку згадувалось, і з МОЗ в контексті диверсифікації або встановлення категоризації, наприклад, яку особу ми можемо судовим рішенням визнавати недієздатною на все життя, а яку особу справді потрібно, щодо якої треба рішення переглядати протягом якогось періоду. І ми тут хочемо відштовхуватись вже, так як ви так само сказали, і дуже приємно насправді, тому що ви в контексті цих всіх проблем, от були озвучені народними депутатами, відповіді, власне, на всі запитання, тобто ми знаємо куди рухатися. Єдине, що це комплексна річ і ми повинні об'єднати ці всі фактори включно з реєстром. Питання реєстру, окремого реєстру може також тлумачитися як дискримінаційна річ. Тому що виводити недієздатних осіб в окремий реєстр не завжди може трактуватися як, власне, якась загальна, яка відповідає Декларації прав людини, норма.

Тому ми працюємо, розуміємо куди рухатися і, власне, на рівні центральних органів виконавчої влади в нас є напрацювання. Ми, я сподіваюся, якомога швидше будемо затверджувати на Кабміні порядок впровадження, власне, вже новий з урахуванням сьогоднішніх реалій зі звітами, з актами, з оцінкою, з перевіркою. І будемо працювати над вирішенням озвучених проблем.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Назаре. Дякую, що ми на одній сторінці.

Шановні народні депутати, є необхідність, у нас ще є Пенсійний фонд, присутній, ми теж... і Національна сервісна служба України, і Міністерство економіки, послухаємо, да, по дві, по три хвилини щодо цієї тематики? Нема заперечень? Окей, тоді Пенсійний фонд.

Пенсійний фонд в мене теж прохання, три – чотири хвилини. Ірина Ковпашко, будь ласка.

КОВПАШКО І.В. Так. Доброго дня, шановні народні депутати! Ми опрацювали дуже детально доповідь. Ми надали свою інформацію. І сьогодні ви почули що, які цифри прозвучали. Водночас маю зазначити, що ми надали ту інформацію, яку нам вдалося з'ясувати, знову ж таки, без врахування тих даних, які залишилися, і пенсійні справи, які залишилися на тимчасово окупованих територіях і не є доступними нам. Безумовно, оце питання, "сіра зона" в законодавстві, воно в нас є дуже болючим, тому що виникає неоднозначна ситуація, коли ніби як пенсія призначена на термін безстроково чи на той термін, коли особа – пенсіонер визнаний особою з інвалідністю, водночас в законодавстві відсутні такі підстави припинення виплати як завершення терміну, коли особа визнана недієздатною.

Ще хочу лише сказати те, що ми можемо отримувати на сьогоднішній момент інформацію, зокрема про визнання пенсіонера недієздатним і про призначення йому опікуна лише в тому випадку, коли до нас звертаються

відповідні люди, адже Законом "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" передбачено можливість звернення особисто і можливість звернення законних представників, в тому числі призначених опікунів.

На сьогоднішній момент у разі, якщо будуть внесені відповідні пропозиції щодо, зокрема, і підстав припинення, призупинення чи подальшого врегулювання, зокрема як було вже, наприклад, зазначено, що у разі, якщо оцей двохрічний термін, якщо не надішло нове рішення... якщо не буде нового рішення про визнання особи недієздатною, то виплата пенсії продовжується тому, хто був раніше встановленим опікуном, ми будемо їх виконувати, безумовно.

Наразі після того, коли ми оцю доповідь надіслали нашим територіальним управлінням для того, щоб вони її опрацювали, для того, щоб вони розуміли і знали, за що вони відповідають, кому вони повинні і зобов'язані здійснювати виплату про те, що на сьогоднішній момент наша зона відповідальності і це виплата коштів саме тим, кому вона належить, до нас почала надходити велика кількість звернень, зокрема з точки зору того, а що ж робити саме в тих питаннях, які було озвучено: коли дворічний термін закінчився, коли нове рішення суду не ухвалювалось, які мають бути дії? Я думаю, що спільними зусиллями ці всі питання будуть вирішені і ми матимемо можливість в подальшому забезпечувати виплати тим, кому вони належать.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірина. Вона зазначила ще про одну ваду нашого законодавства, яке не містить я так скажу зараз, що є недієздатність тимчасова, а є постійна. І оцієї різниці в контексті виплати пенсій, її законодавство не містить, що в цьому випадку робити Пенсійному фонду. Це теж треба означити в наших рекомендаціях як окремо.

Будь ласка, представник Національної соціальної сервісної служби України. Хто у нас присутній?

ЛУЦИК В. В. Доброго дня, Галина Миколаївна. Доброго дня, шановні колеги. Я особисто був присутній на спецдоповіді Уповноваженого, коли він презентував її, і зразу ж після цього тобто ми запустили в роботу, тобто усунення цих порушень, які були Уповноваженим. Станом на сьогодні ми до середини квітня плануємо завершити по всій Україні, наші територіальні підрозділи, перевірки якраз. Зараз у нас у роботі більше тисячі таких випадків, які ми вже встановили, де вплив якраз строк дії рішення.

І тут я підтримую якраз пані Ірину, ми стикаємося з тою ж самою проблемою. Два роки пройшло, виплати продовжуються, наприклад, опікуну або продовжуються недієздатній особі і законодавством це не врегульовано, що робити, чи припиняти, чи перераховувати. Тому якраз це те рішення, яке ми повинні спільно прийняти для того, щоб в першу чергу не порушувати права як опікунів, так і самих недієздатних осіб.

Тому я сподіваюсь, що до кінця квітня ми вийдемо теж з результатом цих перевірок і спільно запропонуємо ті наші рекомендації для вдосконалення законодавства.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ми правильно почули, що таких випадків, коли дворічний термін витік, більше ніж тисяча?

ЛУЦИК В. В. Станом на сьогодні у мене у провадженні 1 тисяча 144 випадків.

ГОЛОВУЮЧА. 1 тисяча 144. У мене прохання зафіксувати секретаріату нашого комітету. І коли ми будемо направляти прохання на правовий комітет, винести законопроект 7199, бо за загальним зараз рішенням цей законопроект вирішує цю проблематику щонайменше на час воєнного стану, щоб ми хоча б продовжували і всі служби державні, ЦОВВ і всі установи наші знали, яким чином діяти далі. Тисяча випадків – це вже не

поодиначні випадки і в правовому комітеті це має бути зазначено. Дякую Національній сервісній службі.

І Міністерство економіки України, будь ласка, що у нас з працевлаштуванням. Це останній наш доповідач по цій тематиці. Пані Анна.

СВІДРАК А.С. *(Не чути)* камера... У мене якісь проблеми. Колеги, я прошу вибачення, у мене просто одночасно ще нарада з Іриною Верещук. Будь ласка, якщо нескладно, повторіть, будь ласочка, питання, я зараз спробую вам відповісти.

ГОЛОВУЮЧА. А питання немає, ваша спецповідь по спеціальній доповіді омбудсмена. То єсть, ви маєте сказати свою точку зору з точки зору того, що він порекомендував вам зробити.

СВІДРАК А.С. Все, я зрозуміла. Я зрозуміла. У нас була позиція щодо пропозиції Міністерства економіки України розробити та затвердити методику трудової реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями, зокрема, і недієздатних осіб.

З цього приводу ми направили нашу офіційну позицію вона полягає в тому, що це не є повноваженнями Мінекономіки, це більше повноваження Міністерства охорони здоров'я. Тому ми готові долучитися до цієї роботи, але під егідою Міністерства охорони здоров'я, тому що це все-таки більше їх компетенція. У нас Міністерство охорони здоров'я...

ГОЛОВУЮЧА. А, які рекомендації вам МОЗ може дати? Яким чином людина може працювати недієздатна? Вони не дадуть, у них цього немає в повноваженнях. Лікарі не визначають, яким чином людина може працювати чи ні, це у вас має бути спільна робота.

СВІДРАК А.С. Спільна, абсолютно точно, абсолютно точно має спільна і ми готові працювати в цьому напрямі. Якщо ви нас зробити головними, то ми тоді беремо під козирок і робимо...

ГОЛОВУЮЧА. Що значить, ви нас зробите, яким чином ми вас маємо зробити головними, скажіть, будь ласка?

СВІДРАК А.С. Не ви, не ви...

ГОЛОВУЮЧА. Ви маєте це в план роботи, я думаю, що ви працюєте так само, як і наш комітет, і як будь-яке відомство. У вас є план роботи і в план роботи міністерство має бути ця робота внесена після спеціальної доповіді. Зараз ми ще від комітету вас попросимо включити це в план роботи Міністерства економіки і такі правила мають бути розроблені. Робіть це разом з соціальними партнерами, разом з спільним представницьким органом, роботодавцем. Подивіться, яким чином вони, ці люди, можуть бути працевлаштовані в тих міністерствах, яких є. Ми чекаємо від вас вашого відношення до соціального підприємництва, яким чином ви думаєте реагувати на такі підприємництва, яким чином ви будете надавати їм державну підтримку, яким чином ви будете субсидувати робочі місця, яким чином ви будете субсидувати створення таких робочих місць для таких людей і таке інше. Тобто від вас, від Міністерства економіки потрібні економічні речі для того, щоб ми цих людей включили у виробничий процес. Так само, як і жінок потрібно, збільшувати жіночу зайнятість, так само нам потрібно збільшувати і зайнятість людей, яких все життя Радянський Союз вважав непрацевдатними. От пан Назар Танасишин, він сказав, що недієздатність не дорівнює непрацевдатності. Взагалі термін "непрацевдатна особа", він відсутній як такий. Кожна особа, яка є, вона працевдатна, вона просто здатна робити не те, що робить людина з повним функціоналом, а той, в кого обмежений функціонал, він може робити якусь іншу роботу. І ми

мусимо розуміти, як такі розумні робочі місця для таких людей створювати для того, щоб ми всі були включені у наш виробничий процес, в тому числі і відновлення України. Тобто нам робочих рук не вистачає, роботодавці шукають ці робочі руки.

СВІДРАК А.С. Зрозуміло. Ми маємо зробити їх не просто зайнятими, а продуктивно зайнятими, я зрозуміла ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Продуктивно зайнятими. Маємо забезпечити їм розмір заробітної плати такий, який отримують люди з повним функціоналом, якщо вони не можуть повний такий дохід для себе робити, то субсидувати ці речі. Тобто ми маємо мати перелік заходів, які держава має створити для таких людей. Ми повертаємося, у нас людський капітал, стратегія людського капіталу, у нас все має крутитися навколо людини, а не людина бігати за державою куди їй... знайти структуру, куди їй свої руки діти. От я є, куди мені податися, щоб мені допомогти Україні. Держава має чітко сказати, окей, в тебе такі є здібності, ми тебе тут чекаємо. Не вистачає в приватному секторі, ми тобі громадську роботу якусь зробимо, не вистачає громадської роботи там із субвенціями від державного бюджету, ось є громада. якщо це громада, от МОЗ допоможе, тут Мінсоц допоможе. Ми створюємо те, що називають безбар'єрністю, для того, щоб будь-яка людина розуміла, що держава їй не бар'єри створює навколо неї. Держава має крутитися навколо людини, таку ми прийняли для себе парадигму.

Дякую, Міністерство економіки.

Шановні народні депутати, ми, секретаріат підготував за результатами розгляду письмової поки що спеціальної доповіді і, власне, рекомендують комітету слідувати рекомендаціям, які запропонував нам Уповноважений. Водночас під час розгляду у нас виникли ще додаткові речі, наприклад, те, що стосується нас безпосередньо, як законодавців, прискорення прийняття законопроекту 7199. Я вважаю, що це взагалі ургентний законопроект, нам

його треба терміново прийняти, подивитися, чи можемо ми його прийняти за основу і в цілому разом з правовим комітетом. Я знаю, що це не наш комітет, але ми маємо звернутися, тому що ми маємо проблематику, ми маємо наслідки, як я вже сказала, того, що не встановлюється, нема рішення судів – і люди опиняються в цій "сірій зоні". Не зрозуміло, що робити з пенсіями. Не зрозуміло, що робити з опікунами. І це стовідсотково будуть використовувати шахраї. Тому що в цей момент у людей виникає право, начебто вони дієздатні, вони можуть відчужувати майно, їх можуть використати в якийсь дискримінаційний спосіб, цих людей, тому що вони не завжди... рішення суду не зупиняє недієздатність як таку. І поки всі інші міністерства будуть готувати ратифікацію конвенцій, думати над тим, як змінити термін, зробити під захистом держави, чи під опікою, ну, змінити оцю всю систему, потрібні якісь ургентні речі. Ургентні речі – це вирішення оцієї "сірої зони" наразі. Це ургентний законопроект, але він дає можливість на час воєнного часу зупинити оцю "сіру зону". Далі хай Мін'юст разом з іншими, тобто далі, після того, як ми рекомендуємо 7199, максимально прискорити його прийняття. Правовий комітет просимо, ми можемо розглянути і у нас на комітеті і рекомендувати це окремим рішенням.

Я прошу подивитися на законопроекти, які пан Назар назвав: 5098, 6466, 3625. Може, розглянути це на наступному засіданні нашого комітету. І, раз вже нам сказали, що наш комітет - надійне плече для Уповноваженого, то ми маємо максимально допомогти Уповноваженому врегулювати ту ситуацію, яка стосується саме законодавців.

І що я тут ще написала? Виплата пенсій... Да, про виплату пенсій ми теж маємо зазначити в нашому висновку. І далі приєднатися до тих рекомендацій, які запропонував Уповноважений, і поставити не тільки на парламентський контроль Уповноваженого, але поставити і на депутатський контроль з боку наших членів комітету. І попросити щодо виконання цих рекомендацій Уповноваженого, щоб ми розглянули по наших міністерствах,

які сьогодні ми заслуховували, ну, наприклад, через два чи три місяці, як шановні народні депутати скажуть, до 1 червня.

Шановні народні депутати, якщо ми розширимо рекомендації, які я от в описовій частині сказала, чи можемо ми зараз проголосувати за рекомендації, чи ми їх будемо доповнювати ще між комітетськими засіданнями? Будь ласка, шановні нардепи! Можемо проголосувати за такі рекомендації?

Будь ласка, пана Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я хотів би, в принципі, тут щоб всі висловилися. Я думаю, ми в основному зазначили все, ми можемо в принципі проголосувати і комітет тоді просто нам напише і ми ще раз це передивимося. Якщо будуть зауваження, ми тоді зможемо і...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Тетяна Циба.

ЦИБА Т.В. Дуже дякую, я теж підтримую, що ми можемо проголосувати. Єдине, що хотіла ще звернути увагу, про це говорилося і в доповіді і про це, я точно знаю, що це проблема є пов'язана з дитячою політикою – це спеціалізовані опікунські суди.

Я знаю, що про це говорили з правовим комітетом, що це є складнощі. Але можливо ми можемо просто ще раз наголосити на тому, що це важливо, щоби можливо якесь спільне рішення, яке задовольнить і правовий комітет і наш. Тому що так само як...

ГОЛОВУЮЧА. Тобто ми можемо попросити, да?

ЦИБА Т.В. Попросити, да. Попросити, щоб вони...

ГОЛОВУЮЧА. ...*(Не чути)* до створення опікунських судів, от так.

ЦИБА Т.В. Да, і для дієздатних і для дітей.

ГОЛОВУЮЧА. ...*(Не чути)* колеги на комітеті висловили позицію в нашу сторону? Гарзд, тоді доповнюємо.

ЦИБА Т.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді я прошу проголосувати за рекомендації з коментарями, які озвучені були.

Будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович.

АРСЕНЮК О.О. Арсенюк – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Остапенко – за.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. 9 чоловік.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати .

Денис Маслов з нами, він приєднався, тому я попрошу, щоб ми перейшли зараз до пункту 5 нашого порядку денного.

Пан Денис, ви з нами?

МАСЛОВ Д.В. Да. Вітаю, шановні колеги!

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 9524, ви основний автор.

МАСЛОВ Д.В. Да. Передусім хочу подякувати, Галина Миколаївна, вам, іншим колегам за опрацювання законопроектів. Я тут мав змогу

слідкувати за першим пунктом вашим. Чую, скільки завдань до правового комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Ні, це не завдання, це прохання.

МАСЛОВ Д.В. Галина Миколаївна, я в хорошому сенсі. 7199. В мене помічники в курсі, буде висновок ГНЕУ з цього приводу, я думаю, що ми на комітет його винесемо після цього і він стоїть запланований. По спеціалізованим судам це, звичайно, більш складна історія, не будемо зараз в це вдаватися.

Щодо законопроекту, який я сьогодні маю можливість представляти, законопроект покликаний вирішити проблематику, яка є у нас станом на сьогоднішній день. Два положення передбачаються даним законопроектом. В цілому перше положення, воно стосується того, щоб допустити поворот виконання рішень судів в частині, якщо рішення суду про стягнення заробітку за час вимушеного прогулу або різниці заробітку, якщо воно стосується публічної служби. І якщо таке рішення суду в майбутньому було скасовано, щоб допустити по цій категорії справ поворот виконання.

У пояснювальній записці викладені деякі аргументи. Так, наприклад, тільки по системі прокуратури, по рішенням, які набрали законну силу, а в майбутньому... після того були скасовані там касаційною інстанцією, у нас поворот виконання, яке станом на сьогоднішній день не допускається, складав би суму більше 100 мільйонів гривень. Тобто те, що держава виплатила б по рішенням судів, але вищестоящі суди їх скасували, а повернути механізму станом на сьогоднішній день, як такого, немає.

І друге положення, воно стосується того, щоб обмежити строком в один рік стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу або різниці для певних категорій працівників – це правоохоронці, це митники, податківці і обмежити строк один рік. Станом на сьогоднішній день є таке положення для всіх категорій осіб, але передбачено в діючій нормі, що в разі, якщо

сталося... строк розгляду більше одного року такої справи, такого спору становить більше одного року не з вини працівника, то стягується за весь, відповідні суми стягуються за весь час відповідного там вимушеного прогулу, за весь час, за весь період, доки не буде розглянуто відповідний спір до моменту його виконання.

Разом з тим у нас свідчить судова практика, що розглядаються такі спори подекуди більше ніж один рік через ряд і об'єктивних, і суб'єктивних причин, інколи і затягування йде абсолютно свідоме розгляду таких справ. І зрештою доводиться стягувати за декілька років відповідні суми. Вони досить серйозні, досить високі, оскільки за великий проміжок часу стягуються і це є зайвим навантаженням для нашого державного бюджету, тим більше зараз, в цей час.

Тому даним законопроектом пропонується обмежити все ж таки, щоб стягувалося в один рік. Тим більше, я не хочу говорити про те, що якщо у нас не забезпечується швидке правосуддя, то це є ще й самостійною підставою, може бути, як невиконання Конвенції про захист прав основоположних громадянина, людини, громадянина, і це окремо можуть бути компенсаційні механізми.

Дякую. Коротко це все.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Денисе.

Так, тут БЕБ це зазначає, що вони пишуть, що створюються умови залежності дотримання права громадянина на отримання заробітної плати від можливих неналежних дій чи бездіяльності таких осіб як суд, роботодавець, суд, який розглядає справу, роботодавець і таке інше. Хоча от Уповноважений... у нас наразі присутній представник Уповноваженого. Уповноважений підтримує прийняття цього законопроекту.

Шановні народні депутати, чи є питання до автора? Нема, да, від народних депутатів. Є, у нас є піднята рука, пан Перхун Сергій, БЕБ. Да, будь ласка, БЕБ. Да, будь ласка.

ПЕРХУН С.О. Доброго дня, шановні присутні! З вашого дозволу, керівник департаменту юридичного БЕБ прокоментує нашу позицію, Ганна Андросович.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте, будь ласка.

АНДРОСОВИЧ Г.Є. Дякую за надане слово.

Хочу наголосити, що Бюро економічної безпеки як роботодавець однозначно підтримує цей законопроект і стосовно повороту виконання судового рішення, і стосовно обмеження виплат в межах року. Але ми звертали увагу на те, що в статті 235 Кодексу законів про працю тягар в межах року покладений виключно на роботодавця. І погоджуємося з автором проекту, що бувають різні причини, як об'єктивні, так і суб'єктивні розгляду справ понад розумні строки в судах, навіть в межах року. І чинний Кодекс законів про працю захищає зараз тільки працівника, але не захищає роботодавця. То ми маємо приклади як Кодекс адміністративного судочинства України врегульовує це питання, наприклад, для перерахунку пенсій, де законодавчо врегульований строк, розумний строк розгляду справи – 30 днів.

То, можливо, можна було б розглядати питання щодо врегулювання розумного строку розгляду і такої категорії справ, як поновлення на публічній службі. Єдине, на що б ми хотіли звернути увагу, що такий орган, як наш, до прикладу, має посади не лише державної служби, але і осіб, які мають спеціальні звання, і звернути увагу на термінологію, оскільки такі особи мають не... вибачте, не заробітну плату, а грошове забезпечення, грошове утримання, як було в попередній редакції.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за фаховий коментар. Дякую.

Шановні народні депутати, можемо приймати рішення чи ще потребує обговорення? Пані Алюшина, пані Наталія, будь ласка. Вітаю вас!

АЛЮШИНА Н.О. Дякую.

Галино Миколаївно, теж вітаю вас і шановні члени комітету, і колеги! Я теж хотіла б сказати, ми не долучалися до підготовки, але теж опрацювали цей акт.

Хочу сказати, що тут вбачається, що законопроект прямо обмежує права і зменшує обсяг державних гарантій державних службовців. Я про державну службу, зокрема зараз про державних службовців та їх інтереси, тобто тих, яких буде поновлено на роботі. Відповідно до КЗПП стаття 235, якщо заява про поновлення на роботі розглядаються більше одного року не з вини працівника, то середній заробіток виплачується працівнику в імперативному порядку за весь час вимушеного прогулу. Тут зрозуміло. Але ж законопроектом пропонується обмежити таку компенсацію за весь час вимушеного прогулу працівників оцього визначеного кола державних органів у сумі середнього заробітку за рік, який вони отримали. Тут я хочу просто... Це як зрозуміли ми. Я хочу просто звернути увагу, що до працівників належать різні категорії найманих працівників, зокрема і державних службовців. Наприклад, щойно БЕБ сказали свою позицію, що встановлено, що до працівників БЕБ належать особи, які є гласними і негласними штатними працівниками із числа осіб, які мають спеціальні звання і в тому числі і державні службовці, які укладають трудовий договір. Тут з незрозумілих причин, які ми не знайшли в пояснювальній записці до законопроекту, дію цього обмеження, крім прокурорів, пропонується нами поширити і на державних службовців, що не може бути підтримано. Тут я би просила не поширювати на державних службовців це обмеження, яке передбачено цим законопроектом, і включити до відповідних положень законопроекту слова "крім державних службовців".

Для державних службовців насамперед, хочу підкреслити, що держава є роботодавцем. І якщо ми приймаємо чи підтримуємо таке рішення, це приведе теж до порушення конституційних гарантій. І до речі, це будуть і репутаційні втрати і для парламенту, і буде мати негативний вплив, знецінить в даному випадку статус держави як роботодавця. Дійсно, відсутні гарантії того, що цей законопроект не буде визнаний неконституційним в подальшому. У нас таке вже відбулося із Законом 10013. При цьому я би хотіла просто підкреслити, що зараз триває реформа державного управління і державної служби, яка є частиною прямих наших євроінтеграційних зобов'язань, зокрема, які передбачені і в плані Ukraine Facility. І таким чином я думаю, що положення цього законопроекту і інші положення також будуть потребувати перегляду в частині недопущення цього негативного впливу на державну службу і службу в органах місцевого самоврядування так само, як невід'ємну частину публічної служби. Просто, щоб...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталя. У нас рекомендації від Верховної Ради, щоб ви включили у сферу своїх реформ також Апарат Верховної Ради, а то ви як-то проводите реформу державної служби, а тих держслужбовців, хто працюють у Верховній Раді ви їх якось не зачіпаете, знаєте.

АЛЮШИНА Н.О. Ми це ...

ГОЛОВУЮЧА. У 2023 році ми почали відкривати декларації Апарату знову за 2023 рік, які збільшилися ще на сотні тисяч гривень, на декілька сотень тисяч гривень. Таким чином ви проводите реформу, будь ласка, скрізь...

АЛЮШИНА Н.О. Галина Миколаївна, я буду вас дуже просити...

ГОЛОВУЮЧА. Зараз ви прокоментуйте.

А, по-друге, у мене велике прохання після прийняття 8222, я все ж таки думаю, що там має бути позитивний тренд і він має бути прийнятий. У мене велике прохання теж від нашого комітету нарешті розведіть КЗпП і державну службу. КЗпП не має розповсюджуватися, Кодекс законів про працю не має розповсюджуватися на державну працю, крапка. Зробіть так, щоб у вас були правила свої на державній службі і вони відрізняються від того, що відбувається у приватному секторі, у приватному секторі у найманого працівника, це зовсім інші відносини, воно називається служба, не робота, а державна служба. От є військова служба, там грошове забезпечення докорінно відрізняється від КЗпП і є соціальний захист військовослужбовців, там повністю виписано, що з відпусткою, що з якимись речами, які там доплати, а по державній службі досі це не врегульовано і ви використовуєте КЗпП і розповсюджуєте його на державну службу. Ми там зробили декілька кроків, але їх недостатньо.

І прокоментуйте, будь ласка, і про державну службу у Верховній Раді, і проведення...

Да.

АЛЮШИНА Н.О. Я почну з другого. Я щиро дякую. Тут відгукнулося кожне слово, що служба це служба, мають бути виключно свої правила, регламенти, воно чітко має бути все врегульовано. І тут я вам щиро дякую. Ну, от відгукнулося все. І будемо далі співпрацювати із вашим комітетом, зокрема.

Я хочу підкреслити щодо другого питання. Просто коротко нагадаю, що ми не живемо по 8222, по законопроекті, що стосується реформ оплати праці державних службовців.

Підкреслюю, що питання реформи оплати праці воно ще не настало, але так сталося, що 3460 – Закон про Державний бюджет було ухвалено парламентом. І ми сьогодні живемо по "Прикінцевих і перехідних положеннях" цього Закону про Державний бюджет.

ГОЛОВУЮЧА. І Постанови 304 Кабміну. І 304 Постанова у вас є правила.

АЛЮШИНА Н.О. 1409 у нас тепер нова Постанова і 1109. Але підкреслю просто один момент.

ГОЛОВУЮЧА. 304-а діє, пані Наталю там оплата Прем'єр-міністра, оплата на політичних посадах.

АЛЮШИНА Н.О. Це Міністерство економіки, да-да, це їхня постанова. Але я хочу дуже коротко сказати, що Апарат Верховної Ради у нас було вилучено оплату праці, там де піднімалося це питання було вилучено із 3460, проголосовано парламентом, тому Апарат Верховної Ради живе за тими самими умовами, які були в 23-му році. Тобто вони живуть по інших правилах, і це рішення парламенту.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Наталія.

Шановні народні депутати, є пропозиція рекомендувати основному комітету включити законопроект 9524 у порядок денний рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу в першому читанні. Відповідно будуть інші пропозиції? Ні. Чи можемо голосувати?

Тоді прошу до голосування пана Анатолія.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Утримався.

ОСТАПЕНКО А.Д. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович. Поки відсутній.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Остапенко Анатолій Дмитрович – за.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак утрималась.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. 6 – за, 2 – утримались.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Рішення прийнято.

У нас була ще рука піднята з Офісу Генпрокурора, але потім вони її опустили. Я просто вибачаюсь, може, ви хотіли щось сказати, але рішення ми вже прийняли.

А, пан Арсенюк, ви долучилися? Ви – за?

АРСЕНЮК О.О. Так, я – за, Арсенюк – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, ми можемо перейти до пункту 2 нашого порядку денного.

МАСЛОВ Д.В. Дякую, колеги. Галина Миколаївна, я вибачаюсь. Я просто хотів подякувати колегами і всім присутнім, хто висловлював зауваження. Я розумію суть їх зауважень. Я думаю, що ми зможемо спокійно це доопрацювати в подальшому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. На друге читання, да. У нас потужний правовий комітет. Дякуємо вам за те, що ви наше плече також, Комітету з соціальної політики, завжди, особливо в діях з Конституційним Судом України, який теж сьогодні згадували всує. Дякую, пане Денисе. Заходьте до нашого комітету, ми вас завжди раді бачити.

У нас друге питання порядку денного – це схвалення рекомендацій Комітету за наслідками засідання круглого столу на тему: "Реабілітація військовослужбовців та ветеранів в Україні. Сучасний стан, проблеми та виклики". Воно відбулося 22 лютого, водночас всі народні депутати надавали свої пропозиції до рекомендацій.

Скажіть, будь ласка, це вже не перший раз ми розглядаємо, чи можемо ми перейти до голосування і затвердити ті рекомендації, які ви обговорювали між комітетськими засіданнями?

У нас є рука піднята від пані Олени, Уповноваженої з прав людини.
Будь ласка.

КОЛОБРОДОВА О.В. 30 секунд вашої уваги. Пункт 1 рекомендацій для МОЗ та НСЗУ: розробити окремі пакети медичних послуг для військовослужбовців, які проходять лікування в цивільних лікарнях. Круглий стіл стосувався питань реабілітації як військовослужбовців, так і ветеранів. Тому просили б на це звернути увагу, не тільки дати військовослужбовцям можливість проходити лікування в цивільних лікарнях, але і ветеранам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Доповнити в рекомендаціях наших: "військовослужбовців та ветеранів". Враховано.

Михайло Михайлович, будь ласка. Потім... да. Спочатку Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановна пані голово, шановні колеги! Насправді хочеться подякувати пані Ірині Никорак за проведено фаховий круглий стіл. Ми готували свої пропозиції, вони також в рекомендаціях враховані, через те пропоную після висловлення колег переходити до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович.

Є ще підняті руки, Міністерство соцполітики, Міністерство охорони здоров'я. Будь ласка, пані Олена Кульчицька, а потім Сергій Дубров.

Будь ласка.

КУЛЬЧИЦЬКА О. Шановна Галина Миколаївна, шановні народні депутати! Дякую за можливість висловити свої коментарі.

Хотіла, власне, звернути увагу на пункт 3 пропозицій для Кабінету Міністрів щодо включення до переліку допоміжних засобів реабілітації протезів щелепно-лицьової ділянки і включення їх до Постанови Кабінету Міністрів України №321, якою забезпечується за програмою бюджетною, яку адмініструє Міністерство соціальної політики. До цієї програми включені лише ті допоміжні засоби реабілітації, які не втручаються, не інвазивно включаються в організм людини, тобто протези, які імплементуються всередину, в тіло людини, ми не забезпечуємо, і це потребує хірургічного втручання. І тому це мало б здійснюватися тільки в рамках закладів охорони здоров'я в рамках пакетів медичних гарантій, в рамках, власне, фінансування охорони здоров'я. Тому прохання цю рекомендацію врахувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Врахувати. Гарзд. З урахуванням того, що це в МОЗі. Будь ласка, Міністерство охорони здоров'я, пан Сергій.

ДУБРОВ С. Нас багато. Доброго дня, шановні колеги, шановна Галина Миколаївна. Якщо говорити по третьому пункту, про який щойно говорила колега з Мінсоцу, порошу Василя, керівника Департаменту високоспеціалізованої допомоги, сказати в продовження першої теми.

КРАВЧЕНКО В. Колеги, якщо ми зараз говоримо про персоналізовані імпланти - це медичні вироби, то, в принципі, не цю постанову, але воно в нас включається в програму медичних гарантій. Тоді треба цей пункт, в принципі, перепрацювати. Бо ми розуміємо застереження Мінсоцу і ми очікували, що вони зараз це озвучать, але тоді не сюди.

ГОЛОВУЮЧА. Ну, гарзд...

_____. Перепрошую, пане Василь... Галина Миколаївна, дозвольте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, коментар.

_____. Пане Василь, а ви не могли би запропонувати своє формулювання, як би ви бачили його викладення в рекомендаціях?

ГОЛОВУЮЧА. Тобто МОЗ зауваження висловив, що це не до цього нормативно-правового акта, а до іншого. Але його потрібно включати, тому що воно не входить... Тобто це імплант, який імплантується в тіло безпосередньо. Тому Міністерство соціальної політики самостійно цього зробити не може. Чи який механізм ви пропонуєте? Тобто або ви під час лікування це в свої протоколи лікування включаєте, як шунт серця, ви ж мабуть вартість самого шунтування включаєте в протокол операції безпосередньо?

ДУБРОВ С. Гарантії...

ГОЛОВУЮЧА. Так само й тут, або ми включаємо це в НСЗУ відповідно, в гарантію або ми це включаємо в Мінсоц. Мінсоц каже, це не в наших нормативно-правових актах, це має бути в МОЗ. Тоді нам потрібно формулювання, як ви це включаєте в свої документи, але це потрібно включити?

ДУБРОВ С. Ми пропрацюємо з Національною службою здоров'я, Галина Миколаївна, і надамо найближчим часом формулювання.

ГОЛОВУЮЧА. В мене прохання тоді, сконтактувати з нашим секретаріатом для того, щоб ми це формулювання включили саме в спосіб, який зауважив Мінсоцполітики.

Ні, ми проголосуємо зараз, формулювання ми включимо МОЗ, що це має бути в нормативно-правових актах Міністерство охорони здоров'я, тобто загальне визначення – це те, що привести нормативно-правові акти у відповідність, не знаю, для того, щоб громадянин України отримував повний комплекс тих імплантів, які вбудовуються в тіло, я просто не знаю, я тут не фахівець.

Щодо операційного втручання, я думаю, що тут МОЗ просто має нам надати. Просто це формулювання нам потрібно, щоб ми надали. Таким чином просто, щоб ми ще в черговий раз не підходили і вже ці зробили рекомендації, то ми б зауважили сьогодні те зауваження, що пані Олена Уповноважений з прав людини сказала, про включення ветеранів і щодо цих, як це...

Скажіть, МОЗ, це що це вмонтовані, вбудовані в організм? Штучний зуб стоїть – це ж теж якимось чином імплант.

ДУБРОВ С. Формулювання надамо секретаріату.

Якщо можна, далі доручення до Міністерства.

ГОЛОВУЮЧА. А, у вас ще є зауваження, да?

ДУБРОВ С. До кожного пункту є зауваження, да. ...*(Не чути)* зробити окремі пакети медичних послуг для військовослужбовців, які проходять лікування в цивільних лікарнях. Ну апріорі ми не можемо про це говорити, оскільки ми не диференціюємо населення України за соціальним статусом.

По-друге, категорично наші міжнародні спонсори, які фінансують систему охорони здоров'я, тобто бюджет, вони проти того, щоб виокремлювали військових від інших категорій населення. Тому мова про

окремі пакети для військовослужбовців, вона в цілому взагалі не може ставитися, всі громадяни...

ГОЛОВУЮЧА. Давайте це проговоримо, ну я б хотіла, я думаю, що всім нашим народним депутатам це цікаво, давайте ми проговоримо.

Світова практика – це позитивна дискримінація охорони здоров'я військовослужбовців. Як вона реалізується, ця позитивна дискримінація, в європейській практиці? Військова медицина і цивільна медицина відокремлюється одна від іншої і у військовій медицині мають бути створені, ну вона завжди фінансується позитивно, по відношенню до цивільних, так завжди.

У нас ситуація така, що військова медицина у нас не тягне під час війни лікування всіх військових. І тому ми підключаємо цивільний сектор, ну власне там хірургія, ургентні втручання, лікування поранених у нас, скажете самі, який відсоток, ну я думаю, що 60, 70, навіть до 80 відсотків поранених у нас людей переводять в цивільні лікарні.

Таким чином ми, під час військових умов, ми лікуємо військових також і в цивільних лікарнях. Так, міжнародна практика не допускає дискримінації в цивільних закладах охорони здоров'я, не допускає дискримінації однієї категорії людей, по відношенню до інших, але військові отримали травми за рахунок агресора. І скрізь, у нас навіть допоміжні засоби реабілітації фінансуються для військових з коефіцієнтом 3. От для цивільних ми фінансуємо 1, одиницю, там верхня межа, а для військових, це в тричі більше – це зрозуміло, тобто це світ розуміє.

Скажіть, як в цьому випадку нам з одного боку довести іноземним партнерам, що військових потрібно фінансувати, їх лікування, більше. Вони більш активно і у більшому відсотку повертаються або до військової служби, або до активного життя ніж цивільні. Якщо дослідити відсоток цивільних, які повернулися після серйозного травмування з різних підстав, з ракетного обстрілу чи просто дорожньо-транспортна пригода, чи з інших підстав, то

військовий є більш активний, який повертається до трудової діяльності. І, може, саме з цього приводу Європа відокремлює позитивну дискримінацію охорони здоров'я і військових або з інших підстав для того, щоб люди йшли захищати батьківщину і не боялися, що у разі, якщо у них буде втрачений функціонал, що держава не докладе достатніх зусиль для того, щоб вивести їх в нормальне економічне незалежне життя. Тому яким чином нам діяти? Тому що військові завжди в пріоритеті. І так, ургентне спасіння гелікоптерами? Да, скажіть, будь ласка.

ДУБРОВ С. Ніхто не буде сперечатися з тим, що військові у пріоритеті. І, в принципі, те, що можна було зробити в рамках ПМГ, ми вже зробили. Напрацьовано на сьогоднішній день 85, але постановою передбачено до 100 закладів охорони здоров'я щодо надання допомоги військовим. Ви абсолютно праві, що військова медицина в умовах війни не може забезпечити надання повністю допомоги всім військовим, які отримали поранення внаслідок бойових дій. Тому десь 70-80 відсотків, те, що ви говорите, військових, лікується в цивільних закладах охорони здоров'я.

В цьому році ми створили певні умови для тих закладів, які я назвав, 85-100, можливо, їх буде до 100, для надання допомоги військовослужбовцям. Це 5,4 мільярда гривень додатково на надання цієї допомоги, які кодуються відповідним чином. Напрацьовані маршрути з Командуванням Медичних сил, з департаментом охорони здоров'я Міністерства оборони. Тобто ці питання, вже вони вирішені. Ми бачимо і підвищення зарплат в тих закладах, які включені, і збільшення фінансування тих закладів, які включені до переліку на... в середньому по Україні 28,7 відсотка за результатами січня-лютого 2024 року. Говорити про окремий пакет для військовослужбовців ми просто не можемо, запровадити його не можемо. Тобто...

ГОЛОВУЮЧА. Протокол такий самий тільки фінансування більше, правильно? Про це ви кажете?

ДУБРОВ С. Так, ми це вже запровадили з початку 2024 року, цифри статистичні, у нас збільшене фінансування, я вже сказав, і постійно ми відпрацьовуємо з КМС. Тобто це не окремий пакет однозначно, але певні кодування, я не буду зараз говорити назагал, певні коди, які дозволяють диференціювати, що це військовий чи не військовий, що дозволило збільшити фінансування закладів в цілому на 28,7 відсотка, тобто пакет окремий, однозначно ми про це говорити не можемо і не будемо.

Якщо перейти до другого питання – вжити заходів щодо контролю фінансування пакету медичної допомоги з надання психологічної допомоги 1338, тут не доручення МОЗ, це постанова Міністерства ветеранів і ми жодним чином не можемо забезпечити контроль витрат і фінансування цього пакету, оскільки це не мозівська постанова.

ГОЛОВУЮЧА. Окей. Давайте далі зауваження. Зараз ми будемо виходити на доопрацювання таки, да. Дивіться...

ДУБРОВ С. Третє. Просто, вибачте, але по кожному пункту у мене є зауваження.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто у вас до кожного з цих семи пунктів є зауваження, да.

ДУБРОВ С. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Скажіть, колеги з МОЗУ, а ви можете в письмовому вигляді надати свої зауваження. Наприклад, щодо першого пункту, я згодна,

що не окремий пакет. Це пакет звичайний, просто він може фінансуватися по якихось...

ДУБРОВ С. Ми розробили і запровадили ТСК під керівництвом Тимошенко Юлії Володимирівни, тобто контролюється цей процес досить жорстко з моніторингом з боку народних депутатів по областях, закладах. Тобто цей процес, він, дійсно, вже запущений і бачимо поза тим і вплив і наш, і ТСК.

По другому розібралися. По третьому, розробити спеціальні програми підтримки та реабілітації ветеранів з діагнозом ПТСР на базі комплексного підходу відновлення фізичного та психічного здоров'я. Не всі знають "Лісову поляну". "Лісова поляна", Ксенія Возніцина і колектив "Лісової поляни" напрацювали і запровадили ці стандарти надання психологічної допомоги, в тому числі з ПТСР. Готують...

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд, по четвертому пункту. У мене коротко, щоб ви брифом пройшлися.

ДУБРОВ С. Програма амбулаторної реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни, тобто ми не говоримо про військовослужбовця або ветерана, ми говоримо про реабілітацію фізичну того чи іншого захворювання, тієї чи іншої патології. Тобто в ПМГ чітко прописані вимоги і є стандарти проведення цієї реабілітації.

П'яте. Розглянути можливість включення госпіталів ветеранів війни в перелік надкластерних закладів охорони здоров'я. У мене питання щоби що? Тобто надкластерні чи кластерні заклади охорони здоров'я, вони не отримують більшого фінансування. Ми говоримо про високу спеціалізацію. Так, якщо говорити про госпіталі ветеранів війни, не хочу нікого образити, але за винятком Винників це найбільше схоже на санаторно-курортне

лікування. Клевань, звичайно, теж, отакі-от висококласні – Винники і Клевань, тобто...

ГОЛОВУЮЧА. Люди хочуть повернути, ми проти, да.

ДУБРОВ С. Тобто є статус надкластерний, табличка і більше нічого. Для чого? Незрозуміло абсолютно.

Шостий. Розробити і затвердити стандарти надання медичної допомоги особам, які отримали контузії, особам, звільненим з полону. Тобто контузія, я так маю на увазі, що мається... тут подразумевалось легка черепно-мозкова травма. Знов-таки прийнято рішення, перших шість протоколів ми опрацювали, наступна група протоколів з Joint Trauma System, які вибрані за еталон, протоколи перекладені. На цьому тижні проводимо засідання робочої групи, цей протокол буде затверджений протягом тижня-двох. Тут, окей, ми це зробимо.

Забезпечити проведення дослідження методу психоделічної асистованої терапії для лікування резистентних випадків, посттравматичного стресового розладу ветеранів війни. Питання про застосування психоделічної терапії, так, тобто FDA на даний час застерігає щодо використання психоделічної терапії для лікування ПТСР. Так, проводяться дослідження, третя фаза нарешті, не виключено, що FDA в тому році змінить свій погляд, але до тих пір, поки немає наукових досліджень обґрунтованих, то ми не можемо рекомендувати. Тобто проведення досліджень, ок, ми готові, але ми його не можемо забезпечити, має бути спонсор міжнародний, який буде ініціатором проведення кліндослідження. В Америці дослідження проводяться, тут брати участь в дослідженнях або залучати, намагатися залучати компанії-спонсори дослідження, так, треба, але рекомендувати ми поки що не можемо. Це те, що стосується доручень до Міністерства охорони здоров'я, але, на жаль, до кожного пункту у нас є зауваження, до деяких – критичні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Міністерство охорони здоров'я.

Всі зауваження слухні. В мене прохання тільки викласти їх в письмовому вигляді для того, щоб ми в комітеті могли опрацювати нормальні рекомендації в частині Міністерства охорони здоров'я.

ДУБРОВ С. Вибачте, ще, щоб не забирати ваш час, якщо можна, ці доручення, що були до Кабінету Міністрів, ми також пропозиції свої викладемо письмово.

ГОЛОВУЮЧА. Немає питань, давайте до всіх зауваження, і до Кабінету Міністрів.

ДУБРОВ С. Тут теж у нас є...

ГОЛОВУЮЧА. Ми всі подумаємо. В мене прохання, пані Ірина Никорак, ви з нами на зв'язку?

НИКОРАК І.П. Так, так.

ГОЛОВУЮЧА. Просто ми зробимо, да, пані Ірино, в мене пропозиція тоді, ми зробимо, може, окремий Zoom? Я попрошу пана Анатолія Остапенка долучитися, може, Тараса, ви, там я і ми після отримання від Міністерства охорони здоров'я письмових зауважень, ми зробимо ці зауваження... ну, з врахуванням оцих зауважень.

НИКОРАК І.П. Ну, є... Да, гаразд, я погоджуюсь, є певні дискусійні моменти, я готова їх обговорити, в тому числі...

ГОЛОВУЮЧА. Щоб ми вашу точку зору почули.

НИКОРАК І.П. ...за результатами коментарів, які я щойно почула ось. Але, враховуючи, що в круглому столі взяли участь понад 160 учасників і ми близько чотирьох годин обговорювали просто всі аспекти і проблемні питання реабілітації. Тут я хочу подякувати, до речі, нашому секретаріату, який опрацював величезний об'єм інформації. І от ми зараз бачимо викладення їх в рекомендаціях. Якщо потрібно формулювання змінити – погоджуюся. Ну, тоді в робочому порядку я пропоную це обговорити для того, щоб не гаяти час на засіданні комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірина.

Ми зробимо це більш фахово просто, це зрозуміло, що ми зробили такий елемент народовладдя, коли люди сказали, підняли свою проблематику. Ми тепер маємо цю проблематику фахово укласти в рекомендації відповідним органам, в тому числі там і Міністерству ветеранів, тут я бачу, що можна з Міністерства охорони здоров'я протоколи людей, які звільнені з полону, це може бути включено в протоколи, це може не зовсім тематика МОЗ або взагалі не зовсім тематика МОЗ. МОЗ має лікувати людину незалежно від того, ну, який вона статус має: чи звільнена з полону, чи військовослужбовець, чи там цивільний закатований, чи... ну, в общем різні елементи. МОЗ просто констатує, що не так з організмом і застосовує протоколи лікування того чи... тієї чи іншої травми. А вже всі інші, вони мають витягувати якимись іншими протоколами. В тому числі до МОЗ відноситься і надання психологічної допомоги. А потім вже ми будемо дивитися: чи вона там носить характер психіатричної більше, чи це просто психолог, який має володіти методами кооперації з людиною. Ну, ви знаєте всю проблематику нашого... сертифікації чи надання дипломів людям, в яких є спеціалізація – психолог, да, і хто надавав, і чому їх вчили, і як на потрібно звертати увагу на цю саму спеціальність. Дякую.

Тоді ми зробимо... Знімаємо зараз це питання з розгляду і зробимо це в порядку міжкомітетському.

Пан Руслан Приходько, будь ласка, від Мінветеранів. У вас коментар?

ПРИХОДЬКО Р.В. Бажаю здоров'я, Галино Миколаївно, дякую за надану можливість. Пропозиція Мінветеранів доопрацювати спільно і синхронізувати позиції з МОЗ, щоб ми долучилися, повністю в тендемі надали спільну позицію.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пане Руслане.

Шановні народні депутати, у нас три питання, я думаю, що ми по них швидко пройдемося. Три у нас питання з різним щодо зміни плану роботи і одне питання залишилося це законопроект 11007, бо у нас тут наш секретар зараз зауважує, що ми вже достатньо довго працюємо без перерви.

Працюємо, так, народні депутати? Нема.

Ми переходимо до розгляду законопроекту 11007 народний депутат Тарасенко та інші.

Будь ласка, пан Тарас і, якщо там є необхідність обговорювати довго, тому може якось ми скоротимо. Будь ласка, пан Тарас, поїхали.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я дякую, що сьогодні комітет розглядає даний законопроект. Чому це важливо? Тому що ми вже багато років воюємо, перебуваємо у стані фактичної війни, проте, нова ветеранська політика не сформована. Враховуючи те, що у нас є відповідний Закон "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", то цілком логічно, щоб в цьому законі появилася окремий ветеранський розділ. Оскільки ветерани, я їх зараз назву, це ветерани російсько-української війни, які вже з 2014 року воюють, які набули статус, перебували в різних статусах, ветерани АТО, ветерани ООС,

тепер це ветерани, які знову пішли захищати Україну і набувають новий статус, проте нових політик в Україні так і не створено.

Я вважаю, що створити окрему рамку засад внутрішньої ветеранської політики ми повинні і таким чином ми можемо задати цю рамку для того, щоб державна бюрократична машина, вона почала розуміти, що населення України у післявоєнний стан значно змінюється. І категорія ветеранів, категорія сімей загиблих, категорія сімей, осіб, які перебувають в полоні або які безвісти зниклі, вони набувають набагато значущих таких перспектив для як і захисту так і стимулювання турботи про цю категорію осіб. Отже, я вважаю, що ми повинні створити таку рамку для того, щоб потім розробляти цілу систему законодавчих ініціатив для регулювання і допомоги таким особам. Враховуючи те, що ми очікуємо приблизно від 4 до 5 мільйонів ветеранів і враховуючи загальну демографічну ситуацію в Україні, це фактично ми виходимо на 25 відсотків населення України. Тому враховуючи такий кількісний показник окрема ветеранська політика, окреме формування внутрішньої ветеранської політики і її показання на зовнішній ринок, ми повинні чітко про це проговорювати і чітко давати посили, що ми будемо робити для ветеранів.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Шановна Галина Миколаївна, шановні колеги, я погоджуюсь з паном Тарасенком, що потрібно розробляти державну політику. Але чи вирішить це цей законопроект, є певні питання, бо, можливо, це рамка, але покращити, створити, узагальнити, мабуть, це не те. Але, як на мене Кабінет Міністрів, Мінветеранів вони мали б давно це запропонувати і Верховна Рада мала ухвалити. Але зважаючи на ситуацію, можливо, це буде перша спроба і хай буде хоч щось ніж нічого, але насправді це проблема, яку потрібно вирішувати більш глобально.

Потрібно, нехай це буде рамка, але мають бути далі ті, в тому числі, законопроекти і підзаконні акти, які будуть створювати конкретні проблеми, як їх вирішувати. Бо проблема існує, а як чи дає відповідь на ці питання законопроект, є певне питання. Але ще раз підкреслюю ми готові підтримати, але далі потрібно серйозно працювати над його вдосконаленням, в тому числі до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович, ви абсолютно праві. Я думаю, що автор так і думав, що це рамка. І саме тому про основні засади ветеранської політики, нормативного документу не прийнято, а ті документи, які опрацьовувалися останні 3 роки вони є дещо, політика переходу з військової служби на цивільну, вони є дивними достатньо. Тому це має якимось чином... Я думаю, що це більш політичний законопроект, який декларує, що ця політика в державі має бути пріоритетована, з другого боку, цей законопроект підштовхує Кабінет Міністрів прийняти закони швидше.

Досить дивні у нас, правда, коментарі від Міністерства оборони і Міністерства ветеранів, я думаю, що вони зараз скажуть. Але письмово Міністерство ветеранів надало лист, що потрібно в цьому законопроекті врахувати законопроект 8036 шляхом проведення спільної наради за участю авторів цих законопроектів. Міністерство оборони вважає, що законопроект не треба підтримувати, але підставу яку каже: у зв'язку з тим, що Кабінет Міністрів опрацьовує, і вони вважають, що строк подання травень 2024 року буде опрацьований законопроект про основні засади державної ветеранської політики.

Я хочу сказати, що це не перший випадок, коли комітет наш іде попереду Кабінету Міністрів і дуже часто підстьобує Кабінет Міністрів до прийняття якихось речей. У Кабміні, до речі, була можливість внести альтернативний впродовж двох тижнів до цього законопроекту. Ну, така вже справа.

Гаразд, міністерство... Да, будь ласка, пан Тарас.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я коротко дам відповідь. Я спілкувався сьогодні з Міністерством оборони, вони трохи заплуталися у визначеннях, вони думали, що це загальний Закон про ветеранську політику. Коли я їм при роз'ясненнях, що це окрема стаття у засади внутрішньої і зовнішньої політики...

ГОЛОВУЮЧА. ...оці роз'яснення, пане Тарасе, письмово.

ТАРАСЕНКО Т.П. Вони зазначили, що...

ГОЛОВУЮЧА. Якщо заплуталися, хай пишуть: ми заплуталися.
Будь ласка, Міністерство ветеранів, потім Міністерство оборони.

ПРИХОДЬКО Р.В. Ще раз доброго дня, Галина Миколаївна, шановні колеги. Перш за все хотів би зазначити, що, так, дійсно, в 2022 році Міністерством у справах ветеранів України було розроблено законопроект про внесення змін до Закону України "Про основні засади зовнішньої і внутрішньої політики", відповідно який передбачає визначення ветеранської політики, по суті дуже схожий з відповідним законопроектом, зареєстрованим паном Тарасом. Відповідний законопроект було підтримано Мін'юстом, Мінреінтеграції, МОЗом, СБУ, Мінфіном, Уповноваженим з прав людини Верховної Ради, а також комітетом профільним...

ГОЛОВУЮЧА. Пан Руслан, ми зараз не про якісь інші законопроекти, зараз мова йде про законопроект 11007 давайте ....

ПРИХОДЬКО Р.В. Ми його...

ГОЛОВУЮЧА. Один перед іншим казати, хто, що напрацював. Що ви думаєте про 11007?

ПРИХОДЬКО Р.В. Дивіться у нас є пропозиції і зауваження, які ми відповідним листом надали, який ви згадували. У нас пропозиція провести робочу нараду з паном Тарасом, з цього питання узгодити позицію і внести необхідні правки, і синхронізувати нашу позицію.

ГОЛОВУЮЧА. Ні такого немає внести відповідні правки, пане Руслан, є Закон про Регламент роботи Верховної Ради України, читайте, будь ласка...

ГРИВКО С.Д. Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Дозвольте.

Галина Миколаївна, давайте просто зробимо наступним чином не будемо розглядати це питання, хай вони проведуть певну нараду узгоджувальну, тому що питання ветеранської політики...

ГОЛОВУЮЧА. А навіщо нараду проводити?

Пане Сергію, от навіщо проводити нараду? Є Регламент Верховної Ради, є комітет, цей законопроект не новий, він вже внесений декілька місяців тому. Це ж не якийсь, який там з'явився.

ГРИВКО С.Д. Знову ж таке питання, що ми знаємо, що вже декілька місяців як помінялося керівництво Міністерства ветеранів, я думаю, що це було б правильно з точки зору певної дипломатії для того, щоб узгодити певні позиції для того, щоб відпрацювати нормальну ветеранську політику, тому що є зауваження.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Тарас, які зауваження?

Яким чином можна зауваження можна врахувати на перше читання, Пан Сергій? Тобто мова про те, що або Міністерство ветеранів підтримує цей законопроект і потім працює разом з комітетом, чого вони не звикли робити. Вони не працюють з комітетом на друге читання.

От є Закон про створення державної ветеранської патронатної служби, да, цей законопроект, наприклад, я як голова комітету не виношу на перше читання в зал. Хоча от мені телефонують громадські організації наших ветеранів і кажуть, коли ви поставите цей законопроект у порядок денний, тому що я не бачу сьогодні якоїсь можливості з міністерством доопрацювати цей законопроект на друге читання, бо вони неготові. Якщо вони неготові і на бачать цього концепту, то в цьому випадку на друге читання ми плече міністерства не отримаємо.

Тому мова зараз йде про перше читання. Якщо Кабмін за чотири роки, за чотири з половиною не відпрацював Закон про засади ветеранської політики, то це не справа в тому, що там міністри змінюються, це означає, що міністерство як орган не може продукувати цю політику, то можемо далі чекати, гаразд, будемо чекати далі. Тобто, якщо дійсно ніхто нічого не робить. Як? Скажіть мені...

ГРИВКО С.Д. Я думаю, ці два тижні нічого не вирішили, якщо б вони ..
(Не чути) ... мені так здається.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином, якщо ми нічого не будемо робити і не будемо виносити законопроект, то в цьому випадку нічого і змінюватися не буде.

Анатолій Остапенко, хотів сказати.

ОСТАПЕНКО А.Д. Шановні колеги, ми повинні розуміти, що ми ще у 2022 році проголосували за Закон 8036, але далі він не рухався чомусь. В певній мірі можемо розуміти, що у 2022 році хоча ми і проголосували, але відповідно не було можливості нам це зробити.

Я б все ж таки хотів би послухати Міністерство оборони, а з приводу того, що там до другого читання законопроекти, ми опрацьовуємо з Міністерством ветеранів, як основним міністерством з яким ми працюємо всі закони, ми так не можемо сказати, що вони ігнорують нас, ми працюємо з ними в нормальному режимі.

Підтримую Сергія Дмитровича про те, що, да, дійсно міністерство зараз перезавантажилося, воно набирає обертів в своїй роботі і я би їх підтримав, хоча я є співавтором, який підтримав Закон 11007. Але я б також припав на думку Сергія Дмитровича, що проговорити, як далі рухатися з цими обидвома законами 11007 та 8036.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Тарасе.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я дякую, пану Сергію, пану Анатолію за такі думки, але хочу зазначити наступне. Я взяв до уваги попередній законопроект, я його враховуючи свій досвід з ветеранами, з госпіталями, з МОЗ, враховуючи роботу у двох ТСК, я доопрацював і значно розширив сам концепт ветеранської політики, який зазначив в законопроекті 11007.

Місяць назад мене було запрошено на Комітет молоді і спорту, ми обговорювали, там був в.о. міністра ветеранів, я погодився на те, що ми можемо провести відповідну нараду, але запрошення на таку нараду не було ініційовано міністерством. Те, що в міністерстві є нова команда, я б не сказав би нова команда, тому що і пан Руслан працює вже більше 3 років, і пан в.о. міністра більше 3 років працює. Тобто ці всі особи державні службовці, вони активно включені у ветеранську політику, вони розуміють, що з цим робити.

Я загалом підтримую пропозицію про те, що ми можемо зібрати окрему робочу нараду, щоб ще удосконалити і напрацювати відповідні правки між першим, і другим читанням. Я завжди відкритий до праці, до співпраці і до створення ефективних законодавчих актів. Тому я прошу проголосувати цей законопроект для внесення в зал на перше читання, а далі готовий... Можемо одразу проголосувати про створення робочої групи і я буду займатися активно для доопрацювання. Всі знають мою активну позицію, я готовий її далі відстоювати для того, щоб цей законопроект був внесений у Верховну Раду України і він може бути основою для побудови, як зараз модно всі говорять, екосистема ветеранської політики у нас в Україні. Тому що один законопроект про ветеранську політику, він не вирішує всіх проблем ветеранів.

Проблеми ветеранів і суспільства взагалі пронизують всі міністерства. І загалом я відстоюю позицію про те, що в Міністерстві ветеранів повинні відновити роботу над державною цільовою програмою щодо ветеранської політики, яка, на жаль, зупинена з приходом нової команди і вже два місяці жодної робочої групи щодо державної цільової програми не збираються.

ГОЛОВУЮЧА. Це ваше твердження таке. Пан Тарасе, тобто вони ж працюють, давайте не будемо закиди робити.

Пан Руслан і потім пан Кучеренко від Міністерства оборони. Давайте ми послухаємо просто позицію одного з міністерства, щоб ми не провалили.

ПРИХОДЬКО Р.В. Дякую, Галино Миколаївно. А то я почав давати позицію, а тут на інші питання перескочили. Необхідність внесення і фіксація у відповідному законі ветеранської політики нами повністю підтримується. Тому з цією метою і реєструвався колись той законопроект, про який ми говоримо. Тому у нас є там технічні правки і зауваження, і пропозиції до відповідного законопроекту пана Тараса, тому ми готові працювати. Це перше.

Друге. Що стосується, озвученого вами, по патронатній службі, наразі по результатам опрацювання...

ГОЛОВУЮЧА. Потім будемо розмовляти про патронатну. Далі.

Тобто ви підтримуєте із зауваженнями на друге читання.

На перше читання ви підтримуєте?

ПРИХОДЬКО Р.В. Так. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Руслане.

Будь ласка, Міністерство оборони.

КУЧЕРЕНКО С. Шановна Галино Миколаївно, шановні народні депутати та колеги! Міністерство оборони України в цілому підтримує ідею на законодавчому рівні врегулювати питання щодо ветеранської політики. Тарас Петрович із законопроектом 11007 йшов на два кроки попереду, ніж ми, центральні органи виконавчої влади, почали розробляти Закон України про основні засади ветеранської політики в Україні. Тому позиція Міністерства оборони була саме такою, яку ви озвучили, Галино Миколаївно. Але ті засади, які окреслив у законопроекті Тарас Петрович і ваша команда, вони фактично лягають в основу законопроекту, який розроблюється зараз центральними органами виконавчої влади. Засади є, ми їх більше розширюємо, опрацьовуємо, конкретизацію даємо кожній позиції цього законопроекту. І конфлікту між двома законопроектами зараз немає.

Тому ми підтримуємо зараз ідею, що ви виносьте його під купол на перше читання, ми далі працюємо разом із Тарасом Петровичем, і далі працюємо в робочій групі, яка створена у Міністерстві ветеранів.

Міністерство оборони України внесло пропозиції до проекту, який розробляється Мінветом, я є член робочої групи. 5 числа ми будемо

опрацьовувати і обов'язково поінформуємо наших колег в робочій групі про ті рішення, які приймалися сьогодні на комітеті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Я звернуся і до пана Анатолія Остапенка, і до Михайла Михайловича, щоб ми просто не завалили і дитину не виплеснули разом з цим. Бо, хто первіше що надав... Тут не справа, хто кого первіше надав, справа в тому, щоб у нас ветерани були захищені, і основи, і засади, на підставі яких потім опрацьовуються і бюджетні програми, і розшаровуються потім всі інші програми, надання піклування щодо наших ветеранів, вони мають бути.

Дивіться, чи готові ми зараз голосувати, чи ні? Я просто хочу спитати, Михайло Михайлович, ви як будете голосувати? Пан Анатолій Остапенко? Якщо я бачу, що голоси ми набираємо... Знаєте, як каже пан Руслан у нас в залі Верховної Ради: проведемо сигнальне голосування.

ЦИМБАЛЮК М.М. Сигнальне голосування, я вважаю, так, поступило дві пропозиції: пана Тарасенка, який пропонував рекомендувати ухвалити в першому читанні, і пана Гривка, який пропонує відкласти. Через те ставте, згідно поступлення цих пропозицій, проголосуємо. Пройде одна – добре, не пройде – залишиться друга.

ГОЛОВУЮЧА. Так, дякую, Михайло Михайлович. Ви, як завжди, мудрий, да. Коли не знаєш як діяти – дій по закону, да.

ОСТАПЕНКО А.Д. Да. Ми повинні як би свідомо до всього відноситися. Якщо там були певні моменти, що ми не розглядали закон, який був поданий раніше, значить, це також до нас питання: чому ми його не розглядали, хоча ми його повинні уже були розглянути у Верховній Раді ще в 2022 – 2023 році? Тому і зважено треба підходити. Звісно, що наші ветерани

– це дуже болюча тема і ми бачимо, що певні кроки, які робляться, вони, ну, не є тими, які повинні для наших ветеранів робитися в комплексі, ще раз зауважимо, в комплексі, да, змінити підхід до підтримки ветеранів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином ви за чи проти?

ОСТАПЕНКО А.Д. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Я буду діяти як рекомендує нам перший заступник голови комітету. Дякую, пане Анатолій.

Тоді я просто дію, ставлю на голосування першу пропозицію включити законопроект 11007 до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу в першому читанні. Я голосую ці рішення разом чи мені їх роз'єднати, пан Тарас? Ну, то єсть включення до порядку денного і...

ТАРАСЕНКО Т.П. Разом.

ГОЛОВУЮЧА. Разом, разом. Гаразд, ставимо разом. Хто – за, прошу голосувати. Пане Анатолій.

Остапенко а.д. Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

Остапенко а.д. Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

Остапенко а.д. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

Остапенко а.д. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович.

АРСЕНЮК О.О. Арсенюк - за.

Остапенко а.д. Сергій Дмитрович Гривко. Сергій Дмитрович.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Сергій, не зникайте.

Остапенко а.д. Відсутній.

Я - також за.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Мене чуто?

Остапенко а.д. Да, Сергій Дмитрович. Кажіть.

ГРИВКО С.Д. Я – за.

Але хотів би додати, що потрібно зараз максимально злагоджувати роботу нашу, спільно з міністерствами в тому числі, Міністерством соціальної політики, Міністерством ветеранів і максимально працювати у взаємодії, а не йти шляхом наприклад егоїзму або там якоїсь власної думки.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Такого рішення другого немає, за або проти, але ми ваш коментар врахуємо.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я пану Сергію обіцяю, що я буду діяти у взаємодії.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Одноголосно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати, у нас три дуже швидких рішення, в мене прохання проголосувати їх разом, ви бачили всі зміни до нашого плану роботи...

_____ . І я ж...

ГОЛОВУЮЧА. Ну три, я ж сказала, третє твоє. Щоб ми просто один раз проголосували за все і я не думаю, що тут є проблематика.

Значить перша зміна, пункт 6, ми пропонуємо внести зміни до нашого Плану роботи і провести засідання круглого столу на тему: "Соціальне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи". Нагадаю, ми вже в квітні місяці живемо тому і нагальні питання та їх вирішення в умовах воєнного стану залишаються проблематикою, тим більше щодо змін до бюджету, які були запроваджені на 2024 рік. Тому тут відповідальний пан Арсенюк голова підкомітету.

Друга пропозиція щодо зміни до порядку денного – це внесення зміни до плану роботи комітету щодо проведення публічних консультацій щодо наслідків виконання/невиконання рішень Конституційного Суду України в

соціальної сфері. Нагадаю, що у нас прийняте рішення Конституційним Судом чергове щодо зняття обмеження розміру пенсії по категорії саме чорнобильців.

І відповідно у нас є прецедент, коли Верховний Суд України використав Конституцію як закон прямої дії і відповідно зніс, ну так я скажу, таке дієслово, зніс закону України саме тому, що застосував начебто дію Конституції. Це прецедент, якщо у нас всі районні суди будуть мати можливість зносити рішення законів, тому що вони так трактують рішення Конституції, то у нас буде проблематика щодо виконання/невиконання рішень Конституційного Суду.

Тому є пропозиція винести цю проблематику, ми до неї активно готуємося іще і в зв'язку з тим, що ми разом з паном Максимом Дирдіним змінюємо процедуру спілкування з Конституційним Судом. Ми просимо усні, письмові провадження перевести в усні і хочемо залучити до конституційних обговорень, конституційних скарг, розширити коло експертів і міністерств, не тільки Кабмін залучати, але і міністерства, і це потребує обговорення в тому числі і з суспільством. Тому є пропозиція внести.

І третя пропозиція пана Анатолія.

ОСТАПЕНКО А.Д. Да, розділ VI плану роботи Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів дев'ятого скликання доповнити пунктом "Виїзне засідання підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів щодо проведення круглого столу в місті Луцьк на тему: "Спроможності громад та органів влади запроваджувати ефективну систему соціального захисту прав ветеранів, захисників і захисниць України та членів їх сімей". Пункт 2 розділу III плану роботи Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період одинадцятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання виключити. Воно все в хмарі, все є, да.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Секретаріат в курсі.

ОСТАПЕНКО А.Д. Все є.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Шановні народні депутати, до цих трьох рішень є зауваження чи ми можемо їх голосувати пакетом?

_____. Голосуємо.

_____. Я пропоную пакетом.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Пакетом давайте.

ГОЛОВУЮЧА. Пакетом. Гарзд. Прошу провести голосування по цих змінах.

ОСТАПЕНКО А.Д. Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Струневич Вадим Олегович. Поки немає.
Бабенко Микола...

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович.

АРСЕНЮК О.О. Арсенюк – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Остапенко Анатолій Дмитрович – за.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ОСТАПЕНКО А.Д. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

У мене наприкінці нашого засідання є до вас чи об'ява, чи звернення, чи прохання, я не знаю, як хочете це вважайте. Я хочу довести до вашого

відома, що у нас накопичилося біля, вже більше ніж 22 законопроекти, рішення по яких прийняті нашим Комітетом з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, водночас ми дуже у маленькій кількості виходимо на розгляд зали як такої. Хоча від комітету на фракцію... у нас затвердження порядку денного відбувається на Погоджувальній раді і за поданням комітету, комітет подає велику кількість законопроектів. Водночас мене як голову комітету весь час обмежують кількістю поданих законопроектів у зв'язку з тим, що зала наша не гумова і розтягнути наш час, коли ми приймаємо рішення, не уявляється за можливим.

Для того, щоб пріоритетувати з наших законопроектів ті закони, які є нагальними також і для уряду, я ініціювала, вже більше ніж півтора місяці тому ініціювала засідання Прем'єр-міністра, а також біля представників восьми міністерств, деякі були присутні в особах міністрів таких міністерств за участю пана Мотовиловця, на той момент пан Арахамія був у відрядженні у США, але йому передали це засідання. І відповідно Прем'єр-міністр разом з міністрами на цьому засіданні пріоритетували більше ніж половину з цих законопроектів.

Таким чином ці законопроекти, які ми розглядаємо, є пріоритетними. Вони також пріоритетувалися на засіданні у Президента. Законопроекти, більше ніж половина з цих законопроектів, в тому числі ті, які пріоритетуються урядом, і вони пріоритетовані комітетом. Таким чином по більше ніж половині цих законопроектів ми маємо пріоритизацію як комітету, так і уряду, а також і Офісу Президента. Водночас часу розгляду у нас не вистачає.

У мене величезне прохання від всіх народних депутатів. Я готова розіслати табличку, у мене 19 законопроектів, ми включимо туди і ті, які сьогодні зокрема прийняті і на попередніх наших засіданнях. Чи можу я звернутися до вас для того, щоб ми ще пріоритетували також і законопроекти від представників фракцій? І у мене окреме прохання до "Євросолідарності", до Ірини Никорак і до Михайла Михайловича Цимбалюка подивитися на

законопроекти, які зв'язані з тематикою депортованих дітей, а саме законопроект 9042-1, який готовий на друге читання, і законопроект 10256, урядового законопроекту, щодо регресу до Російської Федерації, зокрема і по дітях, які постраждали від агресії Російської Федерації. Для того, щоб ми їх пріоритизували на найближчих засідання нашої сесії. Ми, як парламент дуже часто виступаємо з проханням до урядів іноземних держав прийняти резолюції, постанови парламентів про пріоритизацію цієї проблематики, а насправді ті законопроекти, які напряду стосуються проблематики депортованих дітей ми в своєму парламенті робимо їм якісь перепони для того, щоб ми їх прийняли.

Відповідно, якщо ми могли прийняти без обговорення, то я думаю, що постановка цих законопроектів в порядок денний відбулася би максимально швидко. От у мене таке прохання щодо цих двох законопроектів, а також прохання подивитися на всі законопроекти, які готові до зали, для того, щоб ми всі разом різними фракціями ініціювали пріоритизацію розгляду цих законопроектів. Не тільки податкових, не тільки бюджетних і не тільки Комітету національної безпеки, пана Завітневича, щоб наші законопроекти, які стосуються ідентифікації людей похилого віку, пенсіонерів за кордоном. Те, що стосується допоміжних засобів реабілітації, створення системи охорони дитинства і інших законів, які у нас на порядку денному, зокрема, щодо трудового права 7731 і інших законів. Вони потребують розгляду на найближчих засіданнях, ми їх ставимо по три, по сім разів. У нас є законопроект євроінтеграційний 8244-д, який входить у список Стефанішиної. Водночас, ці закони не розглядаються, у мене велике прохання від членів комітетів створювати тиск на Погоджувальну раду, на фракції для того, щоб наші законопроекти нарешті були в порядку денному і розглядалися, от величезне прохання. Бо, якщо ми цього не робимо, ми працюємо вхолосту. От ми працюємо, ми ці закони розглядаємо, а вони не приймаються і для чого тоді робота наша з вами, для чого тоді ми ночам

недосипаємо, для того, щоб потім в залі це не розглядали? От велике прохання...

НИКОРАК І.П. Галина Миколаївна, дозвольте репліку?

ГОЛОВУЮЧА. Да, пані Ірина, будь ласка.

НИКОРАК І.П. Я думаю, що ви, як ніхто бачите і знаєте, як наша фракція чинить опір в рамках Погоджувальної ради. Вимагає ставити на голосування всі важливі законопроекти, якщо ми кажемо про законопроекти нашого комітету, це соціальні, які стосуються захисту прав ветеранів, то я взагалі вважаю, що тут навіть не потрібно якісь пріоритети виставляти, їх потрібно всі голосувати. Але нам тут варто разом поговорити, поспілкуватися з нашими колегами, тому що виглядає неприйнятною, як на мене, ситуація, коли ми збираємося раз, в кращому випадку два рази на місяць і голосуємо 1,5-2 дня по чотири години, тобто коли в країні військовий стан і більшість людей працюють 24/7. Воно, по-перше, виглядає зі сторони неправильно, і це дискредитує нас як парламент, коли ми працюємо таку маленьку кількість годин саме в сесійній залі. Тому мій заклик заключається тільки в тому, щоб, можливо, ми обговорили і зробили більш стабільним планування роботи парламенту під час голосувань в сесійній залі і, можливо, частіше збиралися.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірина. Абсолютно слушно.

Я можу тільки зі свого боку сказати, що мені за народних депутатів нашого комітету не соромно. Наші народні депутати сидять від і до, сидять тоді, коли хтось там не приходить. Я думаю, що секретаріат наш відстежує участь на засіданнях комітету і участь у Верховній Раді. Що ні? Відстежуєте відповідно до розпорядження Стефанчука. Ви знаєте чітко, коли комітет, народні депутати нашого комітету, коли вони присутні. Скажіть мені, чи

можна їм не ставити вісімки? Той табель, який ви готуєте, каже про те, що народні депутати Комітету з питань соціальної політики приймають участь на засіданнях комітету і приймають... А якщо не приймають, то вони чітко знають, у яких вони відрядженнях і вони подають це. І чітко приймають участь на засіданнях Верховної Ради. Правильно? Прянішнікова мені повідомляє, як голова секретаріату, керівник секретаріату, повідомляє, що саме народні депутати нашого комітету виконують свої зобов'язання сумлінно, обов'язки перед суспільством. Я б те ж хотіла, щоб ми це відмітили. А як вже там інші комітети або як інші фракції, тут ми тільки можемо в своїх фракціях якось просити, щоб були максимально всі. Водночас це не призводить до того, тут ми всі дисципліновані, це не призводить до того, що наші законопроекти розглядаються. Це така, знаєте, така ситуація дивна досить. Дякую вам за те, що ви правильно акцентуєте увагу на проблематиці.

Дякую, шановні народні депутати. Тоді якщо немає інших коментарів, обмінів думками, дякую за наше засідання чергове, за те, що ми розглядали інформацію цікаву. Дякую Уповноваженому за роботу, особливо сьогодні підняті дуже правильні питання. Слава Україні! До наступних зустрічей.